

Indholdsfortegnelse

4	Sammendrag
8	Socioøkonomiske forhold
14	De kommunale regnskaber og budgetter
20	Natur og Miljøområdet
22	Forsyningsvirksomheder
24	Vejområdet
26	Kollektiv trafik
30	Skoleområdet
38	Fritidsområdet
44	Biblioteksområdet
48	Kulturområdet
50	Sundhedsområdet
53	Dagpasning for børn
58	Tandplejen
62	Familieforanstaltninger
64	Ældre- og Handicapområdet
72	Indkomstoverførsler
74	Administration

Ansvar for rapportens hovedområder (sektorer) har været fordelt mellem kommunerne på følgende måde:

København: Undervisning, fritid, kultur og biblioteker

Aalborg: Dagpasning, tandpleje, sundhedsområdet og familieforanstaltninger

Århus: Ældre- og Handicapområdet

Esbjerg: Beskatning og budgetter

Randers: Natur og Miljø, forsyningsområdet og arbejdsmarked

Odense: Sekretariatsfunktion, administration

Forord

Velkommen til en verden af tal.

I tallenes verden er det vanskeligt at udarbejde sammenlignelige nøgletal. Vanskeligheden består af flere forhold. Blandt andet forskelligheder i konterings- og budgetteringspraksis og forskelligheder i de kommunale opgavers tilrettelæggelse.

Trods udfordringen har 6-byerne igen (op)bygget en omfattende tal-verden. Tanken er at lade tallene fra de seks store byer mødes.

Vores idé er, at bygge et fælles grundlag, for at kunne vurdere forskelle og ligheder i udgiftsbelastningen og serviceniveau kommunerne imellem.

Med andre ord viser tallene kommunernes (overordnede) prioriteringer mellem aktivitetsområderne.

Vi har leget med disse indbydende tal - og er klar over, at tallene ikke giver den fulde forklaring på forskelle. Tallene giver snarere mulighed for at stille spørgsmål. Og på baggrund heraf at kunne udpege områder, som kan gennemgås mere detaljeret.

Signaturforklaring

Værdien 0 optræder i enkelte tabeller. Der kan være flere årsager hertil, eksempelvis at tallet er mindre end halvdelen af den anvendte enhed eller hvis tallet er nul.

Hvis tallet efter sagens natur ikke kan forekomme eller oplysning ikke foreligger sættes der en (-). For forklaring af konkrete værdier henvises til de enkelte kommuner.

Sammendrag

Tabel 01 Hovednøgletal, nettodriftsudgift pr. indbygger - budget 2009

Kr. pr. indbygger	Århus	Odense	Aalborg	Esbjerg	Randers	København
Skatter (Tabel 14)	-38.872	-35.027	-36.612	-36.459	-35.181	-43.873
Kasseforøgelse / Kasseforbrug (Tabel 14)	-1.533	228	-1.104	-1.177	-1.881	-3.952
Nettolån (Tabel 14)	-80	384	136	-545	-1.043	371
Balance vedrørende skattefinansieret virksomhed (Tabel 14)	-72	-3.263	733	547	2.524	3.114
Skattefinansieret nettodriftsudgift pr. indbygger:						
Nettodriftsudgift i alt (Tabel 14)	48.066	48.528	47.345	50.442	48.831	51.873
Heraf:						
Vejområdet (Tabel 24)	424	665	592	702	714	502
Skoleområdet ekskl. skolefritidsordning (Tabel 29)	6.780	7.087	7.036	7.559	7.343	5.937
Fritidsområdet (Tabel 38)	1.239	1.259	1.310	1.365	989	1.383
Biblioteker (Tabel 44)	352	327	391	398	386	348
Kulturområdet (Tabel 47)	455	764	645	627	590	369
Dagpleje og daginstitutioner og skolefritidsordninger (Tabel 61)	6.088	4.344	4.814	3.921	3.851	5.626
Børnesundhedsudgifter (Tabel 69)	400	382	393	500	409	325
Familieforanstaltninger m.v. (Tabel 66)	2.188	2.511	2.738	2.304	2.661	2.631
Ældre- og handicapområdet (Tabel 70)	10.083	10.842	10.894	11.438	12.707	11.356
Udgifter til forsørgelse m.m. (Tabel 82)	8.309	8.366	6.813	8.525	10.334	7.762
Samlede udgifter på medfinansieringsområdet (Tabel 50)	1.848	1.760	1.691	2.051	1.888	1.995
Nettoudgifter Natur og miljøområdet (Tabel 22)	303	249	308	333	191	350

Anmærkninger

(-) betyder indtægt for kommunen.

Tabellen viser udvalgte hovednøgletal, der er hentet fra efterfølgende tabeller i rapporten. Tallene kan derfor ikke summeres til at balancere. For forklaringer og noter henvises til de relevante tabeller.

Tabel 02 Delnøgletal, nettodriftsudgift pr. "målgruppe" - budget 2009

Kr. pr. "målgruppe"	Århus	Odense	Aalborg	Esbjerg	Randers	København
Folkeskoler, pr. elev (Tabel 31)	50.493	52.866	54.985	56.047	51.798	58.612
Fritidsudgifter, pr. 10-17 årige (Tabel 40)	4.655	2.905	3.789	3.877	2.005	3.882
Dagpleje, daginstitutioner og skolefritidsordninger, pr. ½-13 årige (Tabel 54)	40.227	28.056	31.394	23.762	24.355	52.954
Kommunal sundhedstjeneste til 0-15 årige pr. bruger (Tabel 62)	763	729	741	744	636	910
Tandpleje til 0-17 årige pr. bruger (Tabel 62)	1.298	1.187	1.295	1.587	1.276	1.067
Familieforanstaltninger m.v. pr. 0-22 årige (Tabel 67)	7.626	8.904	9.888	7.994	9.563	10.626
Ældreområdet pr. 65 årige og derover (Tabel 71)	45.901	38.183	42.062	36.311	41.733	58.086
Handicappede, sindslidende m.m. pr. 18-64 årige (Tabel 72)	5.300	6.926	5.948	8.329	8.385	6.360
Udgifter til forsørgelse m.m. pr. modtagere (Tabel 81)	85.629	60.021	78.962	82.837	102.427	94.421

Anmærkninger

Målgruppen er den aldersklasse mv. ydelsen primært omfatter.

Tabel 03 Visse udgiftsposter for en enlig forsørger med 2 børn

	Århus	Odense	Aalborg	Esbjerg	Randers	København
Skatter:						
Direkte skat 2009	81.458	81.542	83.961	83.709	84.340	80.322
Skatter i alt	81.458	81.542	83.961	83.709	84.340	80.322
Årlig betaling til daginstitution og fritidshjem	11.810	12.124	13.411	13.805	12.586	17.131
Årlig udgift til vand, varme, vandafledning og renovation	11.737	10.807	10.881	9.465	16.392	10.527
Alle nævnte udgifter	105.005	104.473	108.253	106.979	113.318	107.980

Anmærkninger

Forskellene i de samlede udgifter er alene forskelle i kommunale skatter og takster på udvalgte områder.

Regneeksemplerne hviler på følgende forudsætninger:

Familien består af en enlig forsørger i lejebolig (75 m²). Bruttoindkomsten er 300.000 kr., fagforeningskontingent udgør 10.000 kr. årligt. Familien har to børn. Det ene barn har en dagplejeplads på fuld tid, det andet en fritidshjemsplads på fuld tid. For Odense og Aalborg Kommune er pasningsudgiften til det andet barn baseret på taksten for heltidsplads i skolefritidsordningen. Familien opnår 60% friplads eller en procentvis reduktion i den indkomsthængige takstbetaling. Familien får søskenderabat. Dette er ensbetydende med, at de betaler fuld pris for den dyreste plads, og betaler 50% for den anden plads.

Forudsætninger:	Lejlighed	Parcelhus
Varme (kWh pr. år)	15.000	18.100
Vand og vandafledning (m ³ pr. år)	80	120
Renovation (sæk pr. uge)	1	1

Tabel 04 Visse udgiftsposter for et par med 2 børn

	Århus	Odense	Aalborg	Esbjerg	Randers	København
Skatter:						
Direkte skat 2009, mand	110.474	110.584	113.649	113.320	114.102	108.992
Direkte skat 2009, hustru	56.315	56.371	57.998	57.828	58.253	55.551
Direkte skat 2009, i alt	166.789	166.955	171.647	171.148	172.355	164.543
"Grundskyld" kommune	9.218	8.141	10.106	9.484	10.361	12.750
Ejendomsværdiskat	15.000	15.000	15.000	15.000	15.000	15.000
Skatter i alt	191.007	190.096	196.753	195.632	197.716	192.293
Årlig betaling til daginstitution	40.151	31.521	34.293	33.492	31.763	47.094
Årlig udgift til vand, varme, vandafledning og renovation	17.307	15.010	15.908	15.408	22.792	18.462
Alle nævnte udgifter	248.465	236.627	246.954	244.532	252.271	257.849

Anmærkninger

Forskellene i de samlede udgifter er alene forskelle i kommunale skatter og takster på udvalgte områder.

Regneeksemplerne hviler på følgende forudsætninger:

Familien består af et ægtepar i parcelhus (grundværdi 375.000 kr.). Ejendomsværdiskat af en offentlig vurdering på 1,5 mio. kr. Ejendommen er erhvervet i 1999.

Mand: Arbejdsindkomst 400.000 kr., negativ nettokapitalindkomst 25.000 kr., fagforeningskontingent 12.000 kr. årligt.

Kvinde: Bruttoindkomst 250.000 kr., negativ nettokapitalindkomst 25.000 kr. og fagforeningskontingent 10.000 kr. årligt.

Familien har to børn. Det ene barn har en dagplejeplads på fuld tid, det andet en børnehaveplads på fuld tid. Familien opnår hverken friplads eller reduktion i den indkomstafhængige takstbetaling.

Familien får søskenderabat. Dette er ensbetydende med, at de betaler fuld pris for den dyreste plads, og betaler 50% for den anden plads.

Forudsætninger:	Lejlighed	Parcelhus
Varme (kWh pr. år)	15.000	18.100
Vand og vandafledning (m ³ pr. år)	80	120
Renovation (sæk pr. uge)	1	1

Sociøkonomiske nøgletal

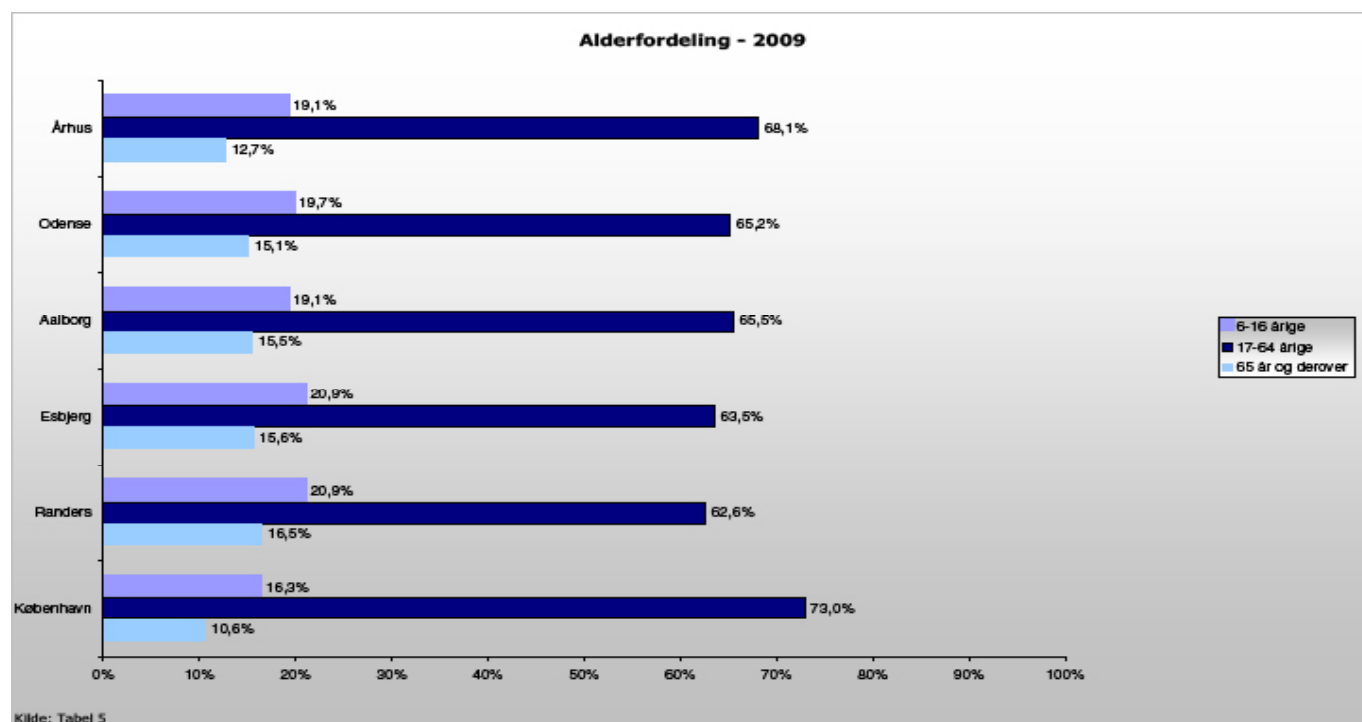
Vis mig dine nøgletal, og jeg skal fortælle dig, noget om det samfund, du lever i. Uanset om vi vil det eller ej, så fortæller en kommunes tal-verden noget om den enkelte og samfundet.

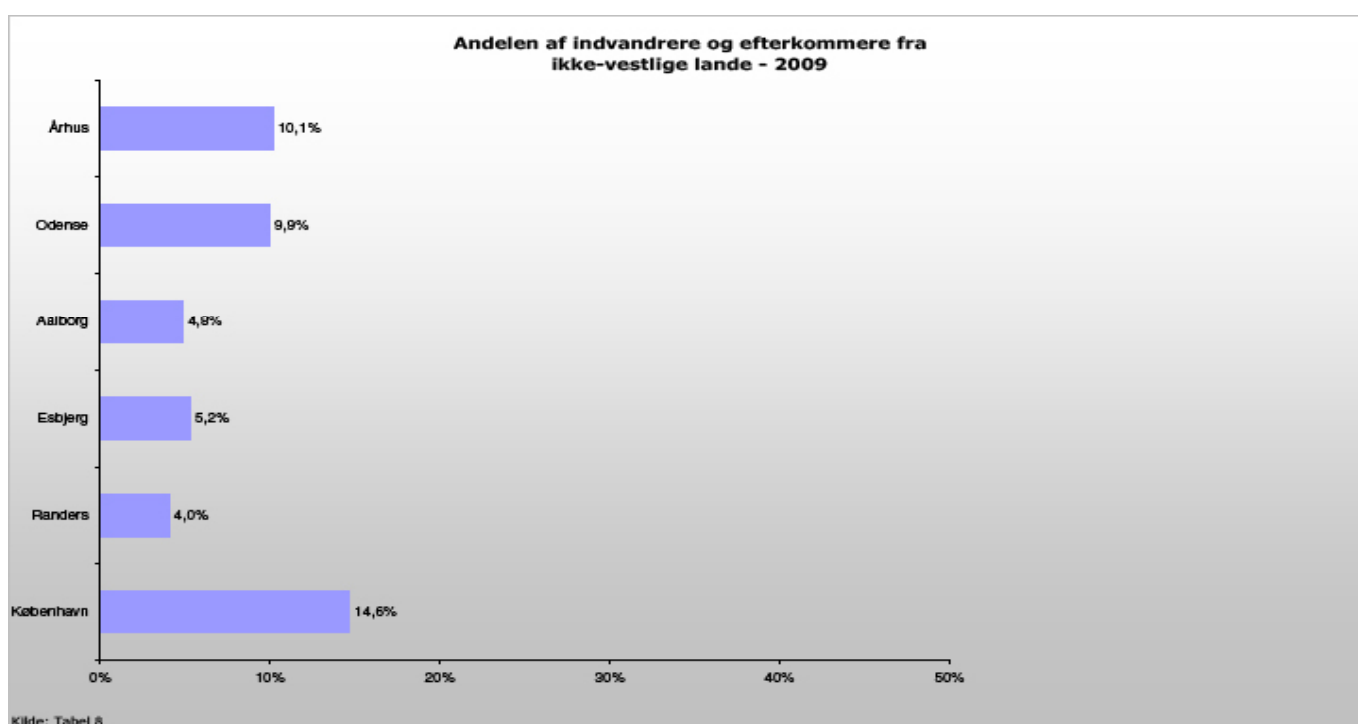
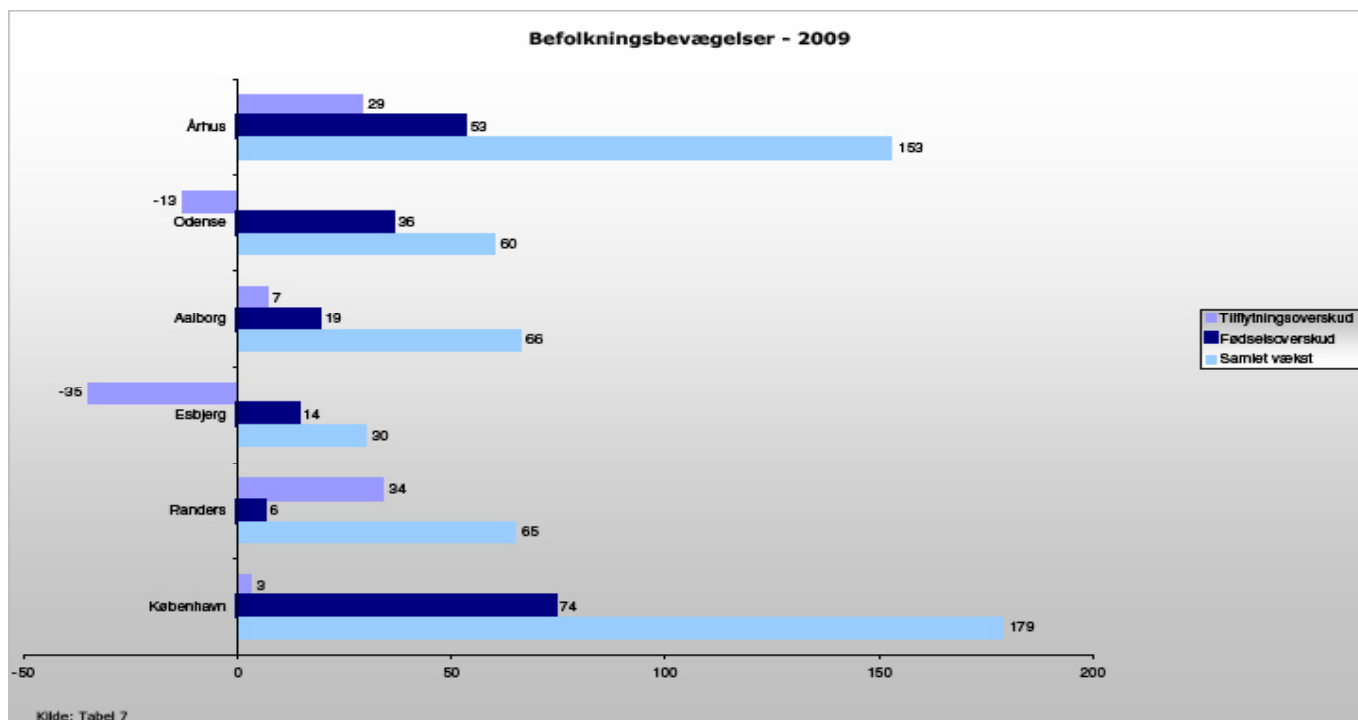
I tabel 5 vises befolkningprognosen fordelt på alder i såvel absolutte tal som den procentvise fordeling på aldergrupperne.

De viste tal basere sig på den befolkningsprognose,

der er udarbejdet i forbindelse med budgetlægningen for 2009, og er det forventede befolkningstal pr. 1. juli 2009 i Århus Kommune og pr. 1. januar 2009 i de øvrige kommuner.

Kommunens areal og antallet af indbyggere pr. km² er beregnet i tabel 6 og siger altså noget om den gennemsnitlige befolkningstæthed i de 6 kommuner.

Tabel 05 Befolkningsprognoser fordelt på aldersgrupper - 1. januar 2009

	Århus	Odense	Aalborg	Esbjerg	Randers	København
Absolutte tal:						
0-6 årige	24.107	15.307	15.123	8.930	7.753	42.336
7-16 årige	33.482	21.512	22.173	14.935	11.965	41.900
17-24 årige	43.101	22.751	24.130	11.636	8.309	67.727
25-64 årige	161.856	99.504	104.388	60.842	50.615	307.930
65-79 årige	27.852	20.842	22.374	13.597	11.448	37.553
80 år og derover	10.313	7.494	7.988	4.271	4.063	17.203
I alt	300.711	187.410	196.176	114.211	94.153	514.649
Procentfordeling:						
0-6 årige	8,0	8,2	7,7	7,8	8,2	8,2
7-16 årige	11,1	11,5	11,3	13,1	12,7	8,1
17-24 årige	14,3	12,1	12,3	10,2	8,8	13,2
25-64 årige	53,8	53,1	53,2	53,3	53,8	59,8
65-79 årige	9,3	11,1	11,4	11,9	12,2	7,3
80 år og derover	3,4	4,0	4,1	3,7	4,3	3,3
I alt	100	100	100	100	100	100

Anmærkninger

Befolkningstallene er baseret på kommunernes egne befolkningsprognoser. For Århus Kommune er prognosen pr. 1/7 2009

Tabel 06 Areal - 2009

	Århus	Odense	Aalborg	Esbjerg	Randers	København
Km2						
Areal km2	469	304	1.144	753	746	88
Folketal pr. Km2 1)	641	616	171	152	126	5.848

Noter

1) Prognosetal er benyttet

Tabel 07 Befolkningsbevægelser - 1. januar 2009

	Århus	Odense	Aalborg	Esbjerg	Randers	København
Levende fødte	130	130	119	115	115	166
Døde	77	94	100	101	109	92
Fødselsoverskud	53	36	19	14	6	74
Tilflyttere	538	462	412	312	378	707
Fraflyttere	509	475	405	347	344	704
Tilflytningsoverskud	29	-13	7	-35	34	3
Indvandrede	192	141	131	120	59	303
Udvandrede	121	103	89	68	35	199
Indvandringsoverskud	71	38	42	52	24	104
Korrektioner	0	-1	-2	-1	1	-2
Frem-/tilbagegang - i alt	153	60	66	30	65	179

Anmærkninger

Kilde: Danmarks Statistik

Tabel 08 Andel af indvandrere og efterkommere fordelt på aldersgruppe fra ikke-vestlige lande - 1. januar 2009

Procent	Århus	Odense	Aalborg	Esbjerg	Randers	København
0-6 årige	15,9	14,5	7,6	7,4	5,0	17,7
7-16 årige	17,3	16,9	7,2	7,8	5,4	27,8
17-25 årige	10,4	12,3	6,0	7,7	6,5	13,8
26-66 årige	9,1	8,9	4,6	4,7	3,8	13,9
67-74 årige	2,9	2,9	1,3	1,3	1,1	7,4
75 år og derover	2,4	1,9	0,7	1,1	0,7	3,3
I alt	10,1	9,9	4,8	5,2	4,0	14,6

Anmærkninger

Indvandrere og efterkommere er statistiske begreber, som er dannet efter bestemte regler og på grundlag af tilgængelig information. Inddelingen i indvandrere og efterkommere er lavet på grundlag af de oplysninger om forældre/børnrelationer, statsborgerskab og fødested, som findes i CPR.

Indvandrere er født i udlandet. Ingen af forældrene er både danske statsborgere og født i Danmark. Hvis der ikke findes oplysninger om nogen af forældrene, og personen er født i udlandet, opfattes personen også som indvandrere.

Efterkommere er født i Danmark. Ingen af forældrene er både dansk statsborger og født i Danmark. Hvis der ikke findes oplysninger om nogen af forældrene, og personen er udenlandsk statsborger, opfattes personen også som efterkommer. Når en eller begge forældre, der er født i Danmark, opnår dansk statsborgerskab, vil deres børn ikke blive klassificeret som efterkommere. Fastholder danskfødte forældre imidlertid begge et udenlandsk statsborgerskab, vil deres børn blive klassificeret som efterkommere.

Kilde: Danmarks Statistik

Tabel 09 Beskæftigelsesfrekvensen - 2008

Procent	Århus	Odense	Aalborg	Esbjerg	Randers	København
Selvstændige og medhj. ægtefælle	3,8	3,5	3,9	4,4	4,8	4,0
Topledere	1,9	1,8	1,8	1,8	2,0	1,4
Lønmodtagere højeste niveau	12,9	9,7	9,8	7,3	6,1	14,7
Lønmodtagere mellemniveau	14,1	13,4	13,7	13,1	13,1	13,6
Lønmodtagere grundniveau	25,2	27,6	28,8	31,2	33,8	23,6
Andre lønmodtagere	6,5	6,5	6,4	7,3	7,7	5,6
Lønmodtagere u.n.a	11,3	12,0	10,9	12,8	11,7	12,0
I alt	100	100	100	100	100	100

Noter

1) Prognosetal er benyttet

Tabel 10 Ledigheden i forhold til arbejdsstyrken m.v. - 2008

	Århus	Odense	Aalborg	Esbjerg	Randers	København
Ledige forsikrede	2.459	1.687	1.984	652	657	6.257
Ledige ikke-forsikrede	574	460	513	154	69	2.817
Ledige i alt	3.033	2.148	2.497	805	726	9.074
Ledige i procent af arbejdsstyrken	1,9	2,3	2,5	1,4	1,5	3,1

Anmærkninger

Kilde: Danmarks Statistik

Tabel 11 Indkomst - 2007

Kr.	Århus	Odense	Aalborg	Esbjerg	Randers	København
Indkomst pr. person - i alt	264.461	248.459	255.765	262.344	257.686	255.277
indkomst pr. person - disponibel	179.903	170.163	171.335	176.008	171.532	167.068

Anmærkninger

Kilde: Danmarks Statistik

Tabel 12 Befolkningens højeste fuldførte uddannelse - 2008

Procent	Århus	Odense	Aalborg	Esbjerg	Randers	København
Grundskole	24,6	31,0	30,9	36,0	35,3	24,6
Almengymnasial uddannelser	12,7	8,7	7,2	4,0	4,2	14,6
Erhvervsgymnasial uddannelser	4,1	3,2	3,9	2,6	2,6	2,8
Erhvervsuddannelser	25,0	30,6	31,6	35,4	37,7	21,4
Korte videregående uddannelser	4,8	4,7	4,6	4,8	5,4	4,8
Mellemlange videregående uddannelser	14,4	13,6	13,0	13,4	10,8	12,9
Bachelor	3,9	2,2	2,2	0,8	0,8	5,4
Lange videregående uddannelser	9,8	5,6	6,3	2,9	3,1	12,8
Forskeruddannelser	0,7	0,4	0,3	0,1	0,1	0,7
I alt	100	100	100	100	100	100

Anmærkninger

Kilde: Danmarks Statistik

Tabel 13 Kriminalitet - 2008

Pr. 10.000 indbyggere	Århus	Odense	Aalborg	Esbjerg	Randers	København
Anmeldelser i alt	3.562	3.693	2.818	2.853	2.745	5.366
Sigtelser i alt	611	640	528	629	584	1.024

Anmærkninger

Kilde: Danmarks Statistik

De kommunale regnskaber og budgetter

Tallene på dette område indeholder nøgletal om de kommunale regnskaber og budgetter, herunder beskatningsforhold og finansiering.

Tabel 14 viser en oversigt over kommunernes budgetter for 2009, som vedtaget i oktober 2008. I tabel 15 ses den finansielle egenkapital pr. indbygger ultimo 2009. Tabel 16 viser den gennemsnitlige kassebeholdning pr. indbygger, opgjort som et gennemsnit over året for 2007 og 2008. Tilskuds og udligning pr. indbygger fordelt på de enkelte poster ses i tabel 17.

Tabel 18 viser udskrivningsprocenterne i 2009 for kommune- og kirkeskat, grundskyldspromiller og dækningsafgift af forretningsejendomme. Tabel 19 viser de kommunale skatteindtægter i budget 2009 pr. 15 årige og derover. Væksten i udskrivningsgrundlaget fra 2008 til 2009 er angivet i tabel 20. I tabel 21 er vist det kommunale netto provenu ved en forøgelse af udskrivningsgrundlaget med 1.000 kr. pr. indbygger

Hovedoversigt over de kommunale budgetter

Tabellen udtrykker i kr. pr. indbygger størrelsen af de skattefinansierede nettodrifts- og nettoanlægsudgifter, altså de totale nettoudgifter fratrukket de forbrugerfinansierede områder (el, vand, varme, spildevand, renovation og 86% af anlægsudgiften til ældreboliger, samt nettodriften af ældreboliger. Hertil lægges renter og finansielle tilskud, det vil sige forskydninger i langfristede tilgodehavender, hvorved de samlede skattefinansierede udgifter fremkommer.

Over- eller underskud på det skattefinansierede område beregnes som forskellen mellem de skattefinansierede nettodrifts- og nettoanlægsudgifter fratrukket de samlede indtægter fra tilskud, udligning samt skatter. Et positivt tal angiver, at kommunens budget ikke er "i balance", det vil sige, at der er underskud, og at det er nødvendigt at anvende de finansielle poster, det vil sige enten at bruge af kassebeholdningen, optage lån eller have overskud fra forsyningsvirksomheder, for at få årets budget til at hænge sammen.

Renter og afdrag på indeksslån vedrørende ældreboliger konteres under nettodriftsudgifterne vedr. ældreboliger, mens den kommunale indskudskapital på 14% i såvel private som kommunale ældreboliger medtages under nettoanlægsudgifterne. Under posten anlægsudgifter til ældreboliger er derfor medtaget 86% af anlægsudgiften til ældreboliger.

Den Finansielle egenkapital

Opgørelsen er ultimo 2009. Jævnfør Indenrigs- og Sundhedsministeriets konteringsregler skal værdien af fast ejendom og inventar ikke medregnes.

Finansiell egenkapital defineres som kassebeholdning ultimo året, plus kortfristet nettoformue ultimo året, plus skattefinansieret gæld ultimo året.

Gennemsnitlig kassebeholdning

Den gennemsnitlige kassebeholdning opgjort pr. indbygger. Opgørelsen er et gennemsnit over året for 2007 og 2008. I beløbet indgår deponeret overskudslikviditet.

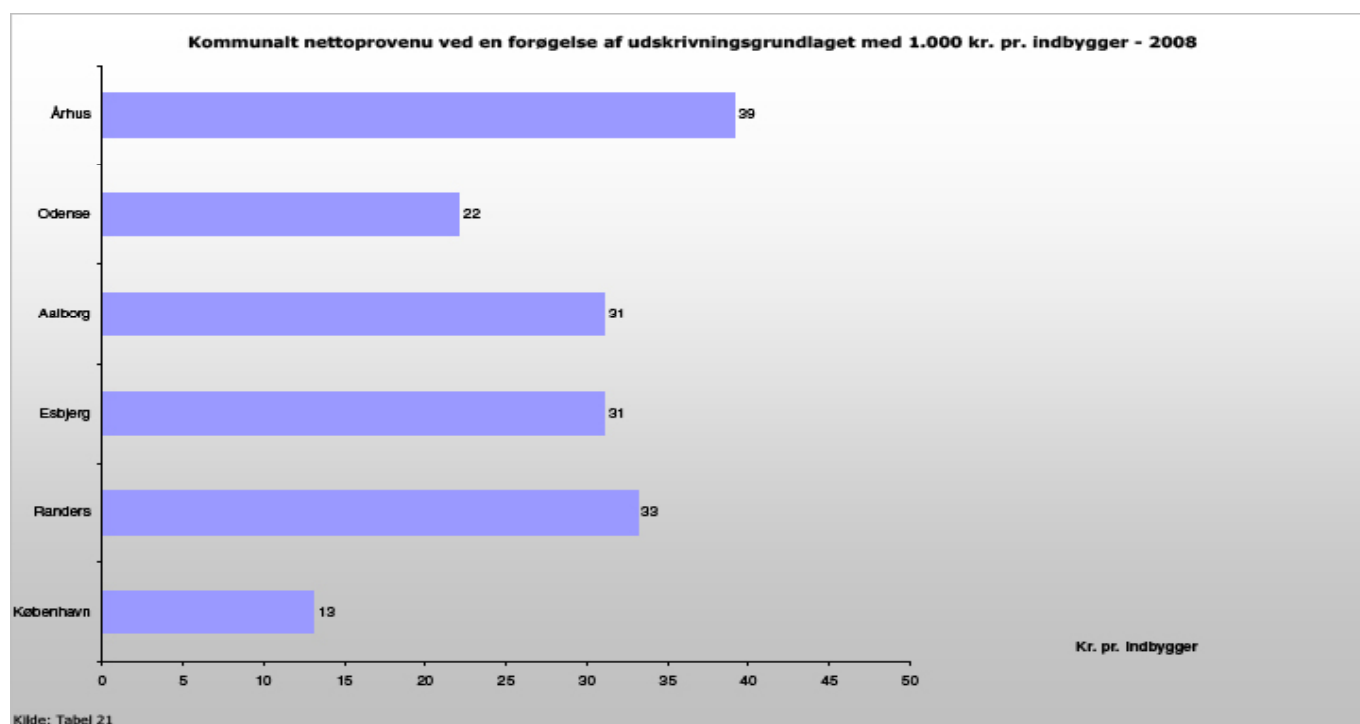
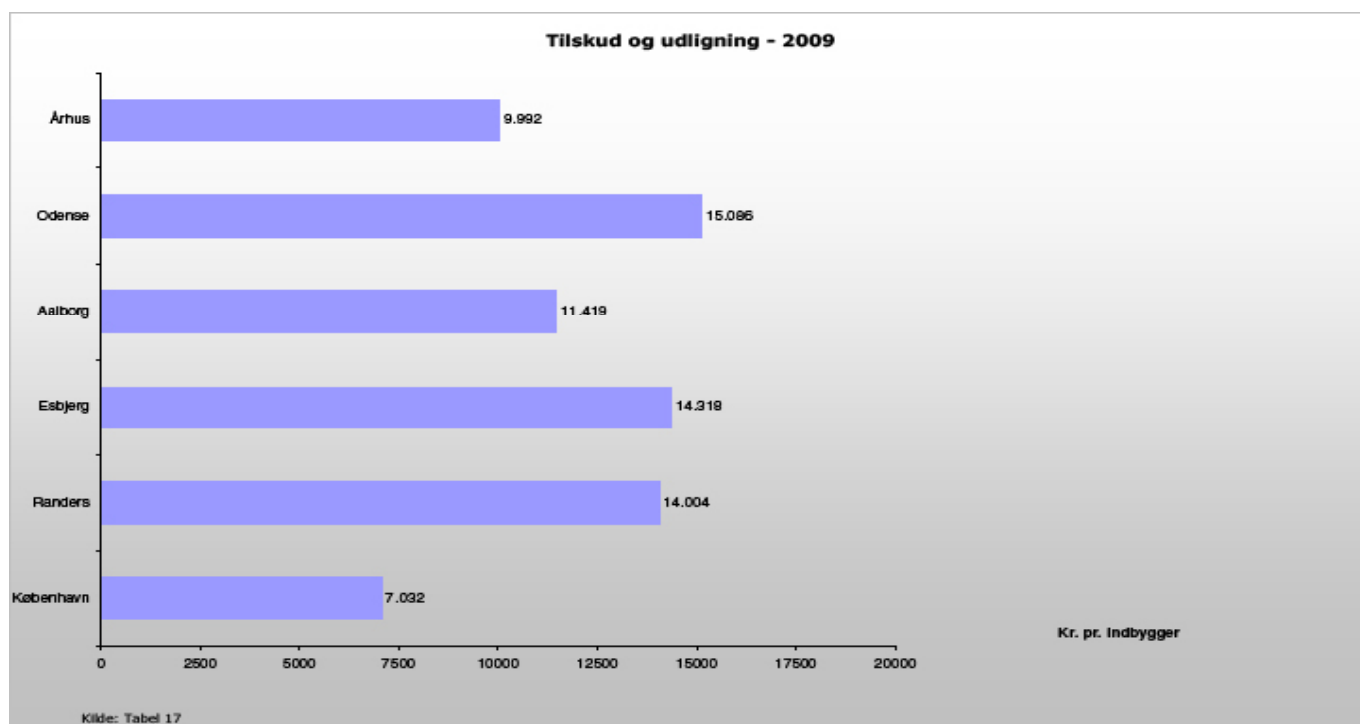
Tilskud og udligning

Landsudligningen er et nettoudligningssystem, som omfatter alle kommuner i landet. Udligningen baseres på en beregning af den enkelte kommunes strukturelle underskud og overskud. Det strukturelle underskud eller overskud beregnes som forskellen mellem en kommunes beregnede udgiftsbehov og kommunes beregnede skatteindtægter. De kommuner, der har et strukturelt underskud, modtager 58% heraf i udligningstilskud. Omvendt vil kommuner med et strukturelt overskud skulle bidrage med 58% heraf.

Tilskud til ugunstigt stillede kommuner udenfor hovedstadsområdet gives, hvis en kommunes strukturelle underskud pr. indbygger overstiger 25% af de samlede kommunale nettodrifts- og anlægsudgifter pr. indbygger. Der ydes et udligningstilskud på 32 % af den del af kommunens strukturelle underskud pr. indbygger, der overstiger den ovennævnte grænse på 25%. Det samlede tilskud til kommunen fremkommer ved at gange det beregnede tilskud pr. indbygger med kommunens indbyggertal.

Hovedstadsudligningen er konstrueret som en mellemkommunal udligningsordning for kommunerne i hovedstadsområdet, som medfører, at der alene foretages en omfordeling mellem kommunerne i hovedstadsområdet. Kommuner, der har et beregnet strukturelt underskud, modtager et udligningstilskud på 27% af det beregnede strukturelle underskud. Omvendt vil kommuner med et strukturelt overskud skulle betale et udligningsbidrag, der udgør 27% af de strukturelle overskud.

Staten yder et generelt tilskud (bloktilskud) til kommunerne. En del af det samlede bloktilskud går til finansiering af landsudligningen og tilskuddet til ugunstigt stillede kommuner. Den resterende del fordeles til kommunerne i forhold til deres indbyggertal.

Tabel 14 Hovedoversigt over de kommunale budgetter 2009

Kr. pr. indbygger	Århus	Odense	Aalborg	Esbjerg	Randers	København
Nettodriftsudg. ekskl. "hvile i sig selv" virksomheder	48.066	48.528	47.345	50.442	48.831	51.873
Anlægsudg. ekskl. "hvile i sig selv" virksomheder	740	1.908	1.209	929	2.426	4.602
Renter	-277	-183	141	34	368	-541
Finansielle tilskud	228	-3.419	53	-298	84	-808
Skattefinansierede udgifter i alt	48.758	46.833	48.749	51.107	51.710	55.127
Tilskud og udligning	-9.958	-15.069	-11.404	-14.101	-14.004	-8.139
Skatter	-38.872	-35.027	-36.612	-36.459	-35.181	-43.873
Indtægter i alt	-48.830	-50.096	-48.016	-50.560	-49.186	-52.012
Skattefinansierede område	-72	-3.263	733	547	2.524	3.114
Drift- og anlægsudgifter "hvile i sig selv" virksomheder	521	90	301	1.084	80	2
Nettodriftudgifter til ældreboliger	-1	-194	-88	-269	-331	94
Anlægsudgifter til ældreboliger	1.268	207	0	360	640	47
Finansforskydninger	-102	2.548	22	0	11	324
Nettolån	-80	384	136	-545	-1.043	371
Kasseforøgelse / Kasseforbrug 1)	-1.533	228	-1.104	-1.177	-1.881	-3.952
Finansielle poster i alt	72	3.263	-733	-547	-2.524	-3.114

Noter

1) Et plus angiver kasseforøgelse, og et minus angiver kasseforbrug.

Tabel 15 Finansiell egenkapital - budget 2009

Kr. pr. indbygger	Århus	Odense	Aalborg	Esbjerg	Randers	København
Kassebeholdning ultimo året	1.204	3.302	785	2.456	797	7.572
Kortfristet netto formue	-3.608	-4.904	-1.285	-1.381	-3.818	-6.708
Skattefinansieret gæld	-1.719	-6.235	-5.782	-5.389	-6.924	-9.605
Finansiell egenkapital	-4.123	-7.837	-6.282	-4.314	-9.945	-8.741

Tabel 16 Gennemsnitlig kassebeholdning pr. indbygger

Kr. pr. indbygger	Århus	Odense	Aalborg	Esbjerg	Randers	København
Gennemsnit 2007	7.929	6.415	5.437	9.523	6.098	11.007
Gennemsnit 2008	7.676	6.452	5.346	9.777	5.969	14.965

Anmærkninger

Den gennemsnitlige kassebeholdning er opgjort på baggrund af den gennemsnitlige kassebeholdning over de seneste 365 kalenderdage. I beløbet indgår deponeret overskudslikviditet.

Tabel 17 Tilskud og udligning - 2009

Kr. pr. indbygger	Århus	Odense	Aalborg	Esbjerg	Randers	København
Udligning og generelle tilskud:						
Kommunal udligning:						
- Landsudligning	-7.385	-10.569	-8.522	-10.317	-10.050	-7.973
- Udligning til ugunstigt stillede kommuner	-61	-1.796	-684	-1.670	-1.516	0
Statstilskud til kommuner	-3.150	-3.163	-3.154	-3.157	-3.162	-182
Udligning af selskabsskat	59	-89	-104	-164	-279	706
Udligning og tilskud vedr. udlændinge:						
Udligning vedrørende udlændinge	-388	-383	147	83	236	-693
Kommunalt bidrag til regionerne:						
Kommunalt grundbidrag vedr. sundhedsvæsenet 1)	1.167	1.180	1.175	1.176	1.178	1.176
Kommunalt udviklingsbidrag	116	118	117	117	117	117
Særlige tilskud 2)	-349	-384	-392	-385	-528	-181
I alt tilskud og udligning	-9.992	-15.086	-11.419	-14.318	-14.004	-7.032
Tilbagebetaling af refusion af købsmoms	33	17	15	27	0	26

Noter

- 1) Grundbidraget udgør 1.175 kr. pr. indbygger i 2009. Afvigelser herfra skyldes, at Velfærdsministeriets befolkningsgrundlag er skønnede tal pr. 1. januar 2009, hvorimod beregningen i nøgletalsrapporten er baseret på kommunernes egne befolkningsprognoser.
- 2) Særlige tilskud omfatter: Tilskud til vanskeligt stillede kommuner, tilsvarende og tilskud vedrørende kommuner i hovedstadsområdet med særlige økonomiske vanskeligheder, tilskud til "ø"-kommuner, tilskud vedrørende byrdefordelingsmæssige tab og efterreguleringer i tilknytning hertil. Endvidere er det særlige ældretilskud både gammel og ny pulje samt det særlige tilskud til bedre kvalitet på dagpasnigsområdet medregnet.

Tabel 18 Beskatningsforhold - budget 2009

	Århus	Odense	Aalborg	Esbjerg	Randers	København
Udskrivningsprocent:						
Kommune	24,40	24,50	25,40	25,40	25,60	23,80
Kirke	0,74	0,68	0,93	0,81	0,91	0,80
I alt	25,14	25,18	26,33	26,21	26,51	24,60
Ejendomsbeskatning:						
Grundskyldspromille - kommune (min./max. 16/34)	24,58	21,71	26,95	25,29	27,63	34,00
Dækningsafgift af forretningsejendomme (max. 10 promille)	5,75	5,80	5,35	0,00	6,00	10,00

Anmærkninger

Grundskyld på produktionsjord er 9 promille lavere, dog max. 12,3 promille.

Tabel 19 Kommunale skatteindtægter pr. 15 årige og derover - budget 2009

Kr. pr. 15 årige og derover	Århus	Odense	Aalborg	Esbjerg	Randers	København
Indkomstskatter 1)	-39.864	-37.878	-39.097	-40.740	-39.139	-39.386
Andre skatter 2)	-6.904	-4.458	-4.826	-3.730	-4.004	-13.608
Skatteindtægter i alt	-46.768	-42.336	-43.923	-44.470	-43.143	-52.994

Noter

1) Provenu af indkomstskat.

2) Selskabsskat, grundskyld, anden skat på fast ejendom og øvrige skatter og afgifter.

Tabel 20 Vækst i udskrivningsgrundlaget fra 2008 til 2009

Procent	Århus	Odense	Aalborg	Esbjerg	Randers	København
Vækst 2008/2009	1,2	1,2	1,2	1,1	1,0	1,5

Anmærkninger

Væksten i udskrivningsgrundlaget fra 2008 til 2009 er opgjort i forhold til det samlede udskrivningsgrundlag for 2008 og 2009.

Tabel 21 Kommunalt nettoprovenu ved en forøgelse af udskrivningsgrundlaget med 1.000 kr. pr. indbygger - 2009

Kr. pr. indbygger	Århus	Odense	Aalborg	Esbjerg	Randers	København
Kommunalt nettoprovenu:						
Kommunal udligning 1)	205	224	223	223	224	227
Skatteprovenu	-244	-246	-254	-254	-257	-240
Nettovirkning, i alt	-39	-22	-31	-31	-33	-13

Anmærkninger

Tabellen viser, hvad den enkelte kommune vil få ud af isoleret at hæve udskrivningsgrundlaget i kommunen med 1.000 kr. pr. indbygger, "alt andet lige". I tabellen angiver et minus en indtægt, og et plus angiver en udgift. En forøgelse af udskrivningsgrundlaget kan f.eks. opnås ved en aktiv erhvervs- og bosætningspolitik mv. Det ses af tabellen, at et øget udskrivningsgrundlag for alle kommuner vil give en positiv kommunal nettovirkning.

Noter

1) Kommunal udligning omfatter både landsudligning og udligning til ugunstigt stillede kommuner. For Københavns Kommune indgår endvidere hovedstadsudligningen. De kommuner, der modtager udligning til ugunstigt stillede kommuner, mister forholdsvis meget, når udskrivningsgrundlaget forøges.

Natur og Miljø

Natur- og miljøområdet omfatter en række budgetmæssigt mindre områder, hvoraf en del er overtaget fra amterne i forbindelse med kommunalreformen i 2007.

Området er nyt i rapporten for 2009.

I tabel 22 indgår nettodrifts- og anlægsudgifter på følgende områder:

Fritidsområdet:

På området registreres udgifter og indtægter vedrørende drift og vedligehold af fritidsområder, herunder naturområder, parker, strandområder og kolonihaver.

Evt. udgifter til vedligeholdelse af udearealer ved børnehaver, skoler, administrationsbygninger og ældreinstitutioner indgår ikke i tallene.

Naturbeskyttelse:

Området omfatter udgifter og indtægter vedrørende

naturforvaltningsprojekter, naturpleje, fredningserstatninger, drift af kommunale skove og kystsikring.

Vandløbsvæsen:

Udgifter og indtægter vedrørende opgaver i henhold til vandløbsloven registreres på denne funktion, herunder vedligeholdelsesarbejder, bidrag til pumpe og landvindingslag mv.

Miljøbeskyttelse:

Området omfatter udgifter og indtægter i forbindelse med oprydning på forurenede grunde, øvrige planlægnings-, tilsyns- og overvågningsopgaver på miljøområdet

Der medregnes kun den del af de gebyrfinansierede indtægter, som kommunen bruger til indsatsplaner til beskyttelse af drikkevandet, dvs. at beløb, der overføres til Statens kortlægning af drikkevandsressourcer, ikke medregnes i udgifterne.

Tabel 22 Nettoudgifter Natur. og miljøområdet - budget 2009

Kr. pr. indbygger	Århus	Odense	Aalborg	Esbjerg	Randers	København
Fritidsområder	193	198	238	204	66	208 1)
Naturbeskyttelse	39	31	30	66	86	0
Vandløbsvæsen	24	31	36	47	32	19
Miljøbeskyttelse 2)	47	-11	3	15	7	123
Nettoudgifter	303	249	308	333	191	350

Anmærkninger

Tallene omfatter både drifts- og anlægsudgifter på alle områderne.

Noter:

- 1) Tallet er ekskl. Amager Strandpark I/S
- 2) Ekskl. betaling til andre offentlige myndigheder

Forsyningsvirksomheder

Nøgletallene vedrørende forsyningsvirksomhed omfatter udgifter til varme, vand, spildevand og renovation. El-markedet blev frit for alle brugere pr. 1.1.2003 og indgår derfor ikke længere i 6-by nøgletalsrapporten.

Tabel 23 viser husstandsudgifter til varme, vand, spildevand og renovation.

Generelle forudsætninger:

Ved beregningen er der taget udgangspunkt i to typiske husstande:
- en lejlighed på 75 m², beliggende i en almindelig byejeendom med 6 lejligheder i den pågældende kommune. Udgifter, der fordeles mellem lejlighederne, er delt med 6 (fastbidrag/abonnement for varme, vand og renovation) - et parcelhus på 130 m² i den pågældende kommune.

Forbrug:	Lejlighed	Parcelhus
Varme (i kWh pr. år)	15.000	18.100
Vand og vandafledning (m ³ pr. år)	80	120
Renovation (inklusive udgifter til storskrald og genbrug)	1	1

Alle beløbene er inklusive moms og statsafgifter.

Varme

Udgifterne omfatter abonnement/fastbidrag, arealbidrag samt forbrug og er beregnet på grundlag af fjernvarmeprisen i den pågældende kommune.

København opkræver ikke arealbidrag.

Vand og vandafledning

Udgifter til vand og vandafledningsbidrag omfatter

abonnement (målerafgift), betaling for leveret vand, grundvandsgebyr samt statsafgift (grøn afgift) og er beregnet på grundlag af taksten for det kommunale vandværk samt den takst for vandafledningsbidrag, som kommunen har fastsat.

I Randers er samtlige vandværker private. Taksten fra Energi Randers er anvendt.

Renovation

Udgifter til renovation omfatter et abonnement pr. år pr. lejlighed eller parcelhus. Omkostninger til diverse pligtige storskralds- og genbrugsordninger er medregnet i taksterne, mens omkostninger til eventuelle tilkøbsordninger ikke er medregnet.

Prisen kan være vanskelig at sammenligne, idet der som beskrevet herunder er forskel i størrelse af beholdere samt tømningshyppighed, beregningsforsudsætninger mv.:

Lejlighed

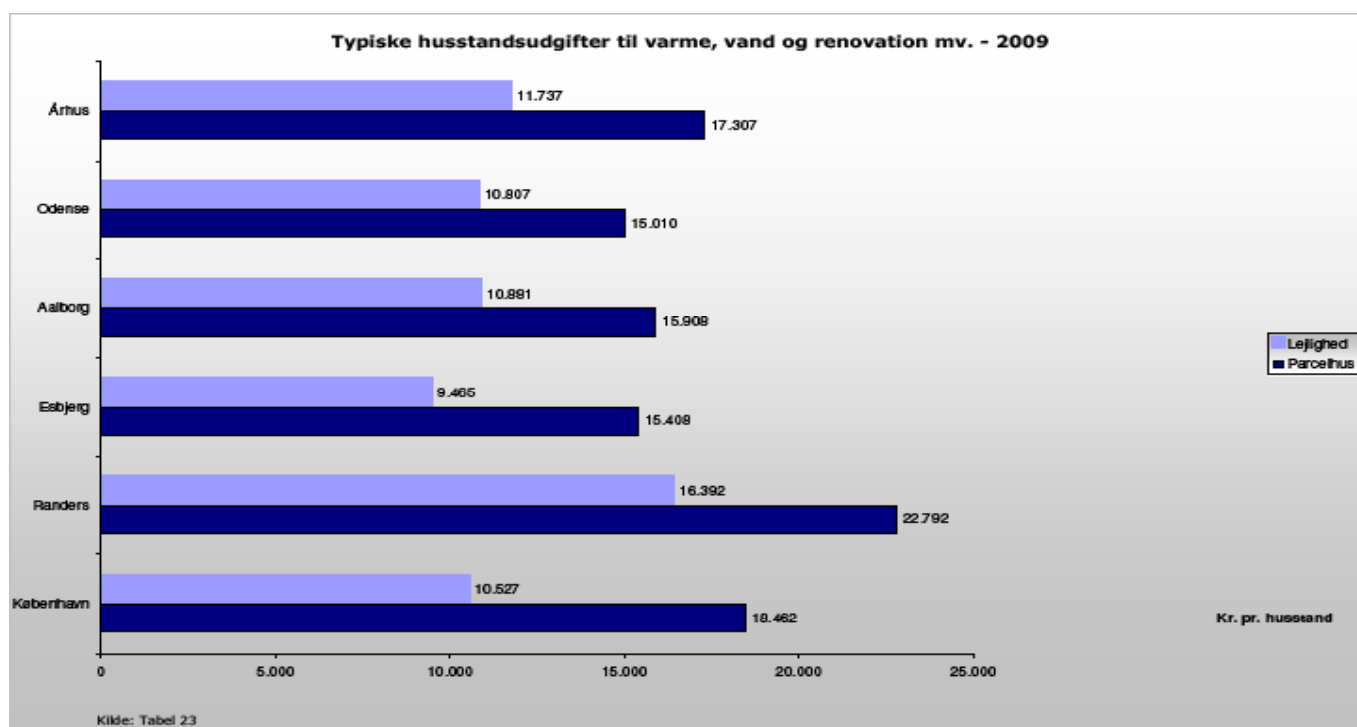
For Århus, Randers og København er der forudsat, at 6 lejligheder deler en 600 liters beholder, som tømmes én gang ugentligt.

I Odense deles typisk 5 lejligheder om en 600 liters minicontainer.

Ålborg: 2/3 af 100 liter i sæk hver uge + boligabonnement.

Parcelhus:

I Odense er en 190 liters spand den almindelige affaldsbeholder ved parcelhuse.

Tabel 23 Typiske husstandsudgifter til varme, vand, vandafledning og renovation - 1. januar 2009

Kr. pr. husstand	Århus	Odense	Aalborg	Esbjerg	Randers	København
Lejlighed, 75 m2:						
Varme	6.878	6.026	5.369	5.461	10.499	5.958
Vand	1.399	1.655	1.683	1.226	1.339	1.448
Vandafledning	2.029	2.010	2.100	1.189	3.000	1.436
Renovation	1.431	1.116	1.729	1.589	1.554	1.685
I alt	11.737	10.807	10.881	9.465	16.392	10.527
Parcelhus, 130 m2:						
Varme	9.695	7.951	7.984	8.917	13.735	11.065
Vand	2.494	2.183	2.743	2.632	2.407	2.172
Vandafledning	3.043	3.016	3.150	1.783	4.500	2.154
Renovation	2.075	1.860	2.031	2.076	2.150	3.071
I alt	17.307	15.010	15.908	15.408	22.792	18.462

Vejområdet

Området omfatter diverse opgaver vedr. drift af kommunens vejnet, herunder bl.a. vedligeholdelse af kørebaner, fortove, grøfter og rabatter, færdelstavler, signalanlæg, snerydning samt gadebelysning.

Det kan på dette område være svært at skelne mellem drift og anlæg. Derfor betragtes alle vejanlæg, herunder anlæg af cykelstier, som drift. Der ses dog bort fra helt ekstraordinære anlæg.

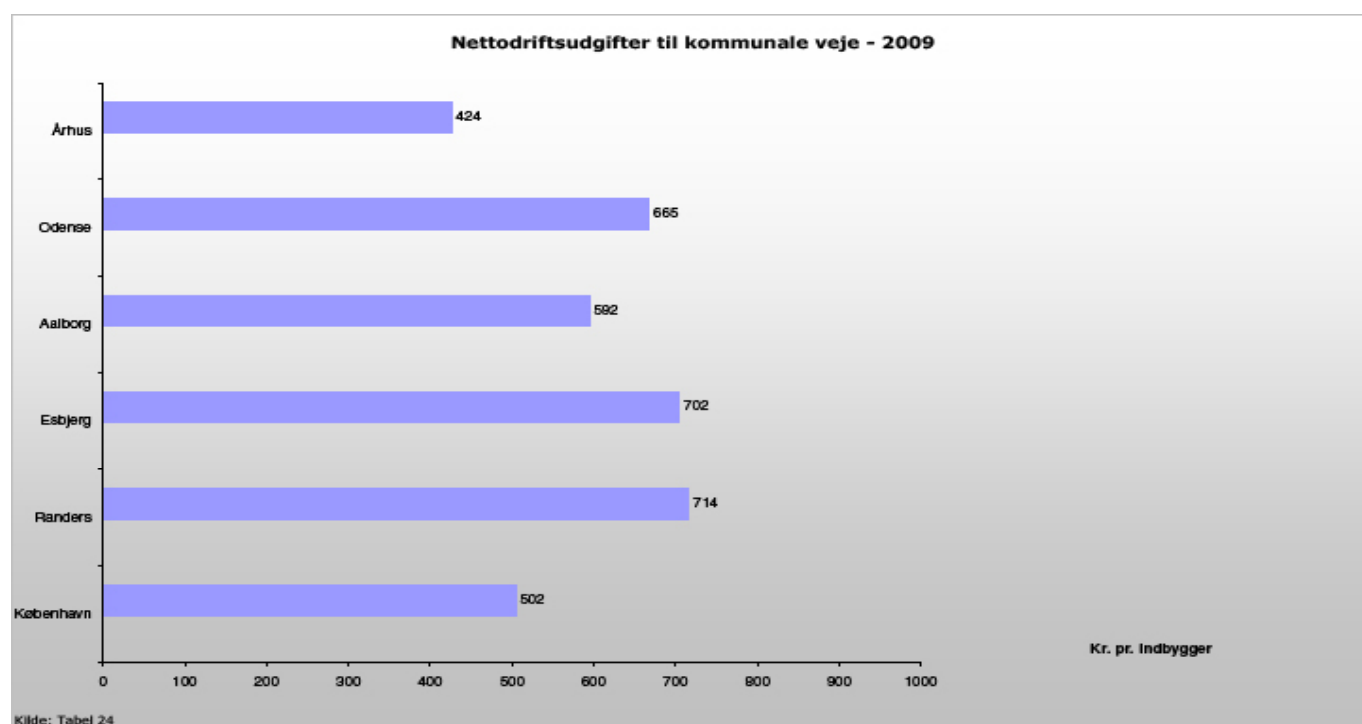
Vedligeholdelse af broer og tunneller gennemføres ofte som større projekter og udgifterne kommer ofte meget ujævnt. Sammenligninger på tværs af byerne et enkelt år kan derfor være problematisk.

Tabel 24 viser de samlede nettoudgifter i kr. pr. indbygger i budget 2009, mens tabel 25 viser det økonomiske serviceniveau, dvs. nettoudgifterne fordelt på enheder - pr. m² vej, pr. armatur o.lign.

Udgifter til gadebelysning er inkl. el.

Kommunernes bemærkninger:

Odense Kommune har P-kældre med i sine beløb. København har ikke opmålt og har ikke en budgetpost, der henviser til grøfter og rabatter.

Tabel 24 Nettoudgifter til kommunale veje - budget 2009

Kr. pr. indbygger	Århus	Odense	Aalborg	Esbjerg	Randers	København
Vedligeholdelse af kørebaner (inklusive stier)	105	116	149	173	225	95
Vedligeholdelse af fortove	37	68	57	86	49	26
Vedligeholdelse af grøfter og rabatter	0 1)	12	18	37	19	0 2)
Vedligeholdelse af vejafvanding	27	23	17 3)	64 4)	28	34
Vedligeholdelse af striber og skilte	12	14	8	6	8	8
Færdselstavler og anden afmærkning	15	17	14	14	31	12
Vintervedligeholdelse	75	118	101	102	133	63
Renholdelse	52	66	69	55	77	147
Teknisk udstyr (signalanlæg mv.)	14	36	23	17	17	31
Vejbelysning 5)	86	163	129	138	118	71
Broer og tunneler	3	30	7	10	9	15
I alt	424	665	592	702	714	502

Anmærkninger

Alle anlægsarbejder, der vedrører eksisterende vejanlæg, herunder anlæg af cykelstier, betragtes som drift (der er dog set bort fra helt ekstraordinære anlæg). Vedligeholdelsesudgifterne til tunneler og broer kommer i stød med større beløb. Sammenligning mellem kommunerne i enkelte år er derfor problematisk. Odense Kommune har P-kældre med i sit beløb.

Noter

- 1) Århus Kommune har ikke sammenlignelige tal for vedligeholdelse af grøfter og rabatter.
- 2) Københavns Kommune har ikke en budgetpost, der henviser til grøfter og rabatter.
- 3) Ekskl. vejafvandingsbidrag
- 4) Ekskl. vejafvandingsbidrag
- 5) Udgifter til vejbelystninger er inklusive udgifter til el

Tabel 25 Det økonomiske serviceniveau på vejområdet - 2009

Nettodriftsudgifter i kr. til vedligeholdelse af:	Århus	Odense	Aalborg	Esbjerg	Randers	København
Kørebaner pr. 10 m ²	36	22	25	25	33	101
Fortove pr. 10 m ²	55	58	- 1)	49	71	30
Grøfter og rabatter pr. 10 m	0	23	- 2)	17	10	- 3)
Vejafvanding pr. brønd	242	107	66	215	143	399
Striber og skilte pr. 10 m ² kørebane og fortov	8	5	4	2	5	11
Vintervedligeholdelse pr. 10 m ² kørebane og fortov	21	19	17	12	18	35
Renholdelse af 10 m ² kørebane og fortov	15	10	12	6	10	80
Teknisk udstyr pr. anlæg	20.918	41.220	42.130	39.840	41.816	45.257
Vejbelysning pr. vejarmatur	489	765	635	564	542	833

Anmærkninger

Udgifterne er fordelt skønsomt

Noter

- 1) Fortovslængden er ikke opgjort på nuværende tidspunkt.
- 2) Længden af grøfter og rabatter er ikke opgjort på nuværende tidspunkt.
- 3) Københavns Kommune har ikke opmålt og har ej heller en budgetpost, der henviser til grøfter og rabatter.

Kollektiv trafik

Tabellerne vedr. kollektiv trafik omfatter busdriften i de 6 kommuner.

I henhold til lov om trafikkselskaber er der dannet selvstændige trafikkselskaber i alle regioner fra 1. januar 2007. Trafikkselskaberne er ejet af regionen og kommunerne administrerer kollektiv trafik, der nu betegnes offentlig servicetrafik.

Kommunerne og regionen bestiller kollektiv trafik hos trafikkselskaberne, som sørger for udbud, takster, billetsystemer, koordinering og planlægning, individuel handicapkørsel og privatbaner. Det sker efter en model, hvor trafikkselskaberne leverer en grundydelse samt en række tillægsydelser. Grundydelsen omfatter de daglige løbende opgaver og tillægsydelser kan eksempelvis være planlægning i forbindelse med større ændring i rutenettet. Kommunen står selv for drift og vedligehold af stoppestedsudstyr og terminalområder og i nogle af de største kommuner også køreplanlægning.

Som udgangspunkt bestiller og betaler regionen for den regionale trafik og kommunerne for den lokale trafik (bybusdrift). Ruter med åben skolebuskørsel skal udføres af trafikkselskabet.

Endvidere har kommunerne overtaget finansiering af

al individuel handicapkørsel, som amterne tidligere betalte en stor del af. Trafikkselskaberne koordinerer kørslen.

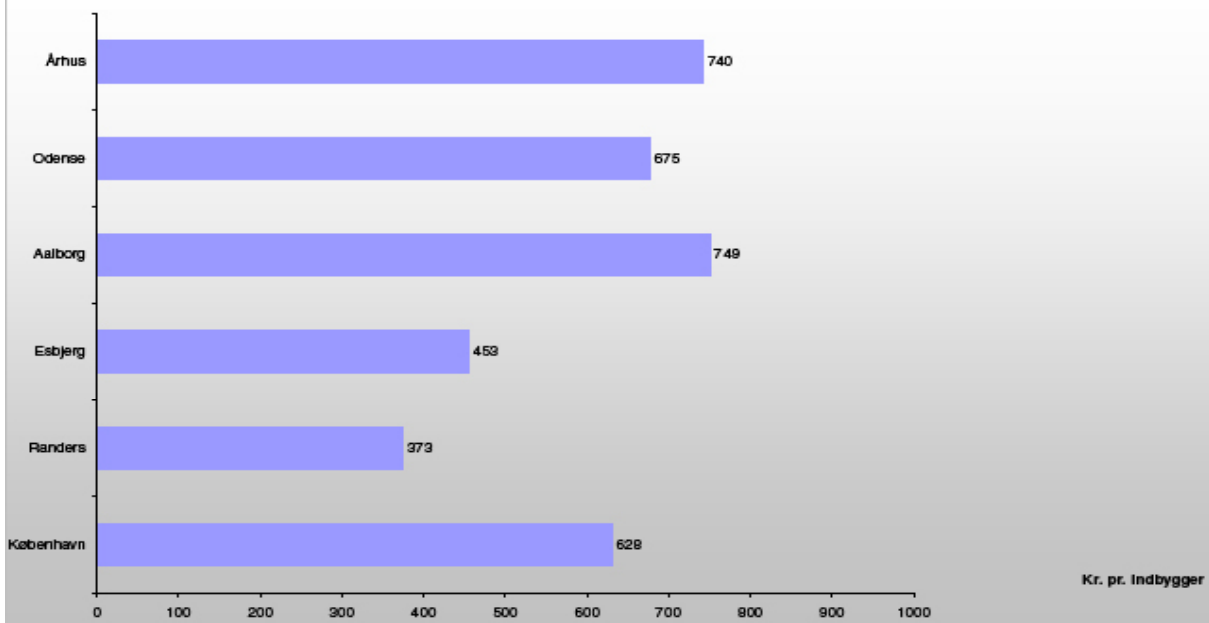
Tabel 26 viser nettodriftsudgifter pr. indbygger til busdrift eksklusive lovpligtig handicapkørsel. Taksterne for den kollektive trafik pr. 1. februar 2009 er angivet i tabel 27, mens tabel 28 viser aktivitetstal, dvs. antal køreplantimer, rejser pr. køreplantime mv.

Der er alene indberettet de seks kommuners udgifter til dækning af:

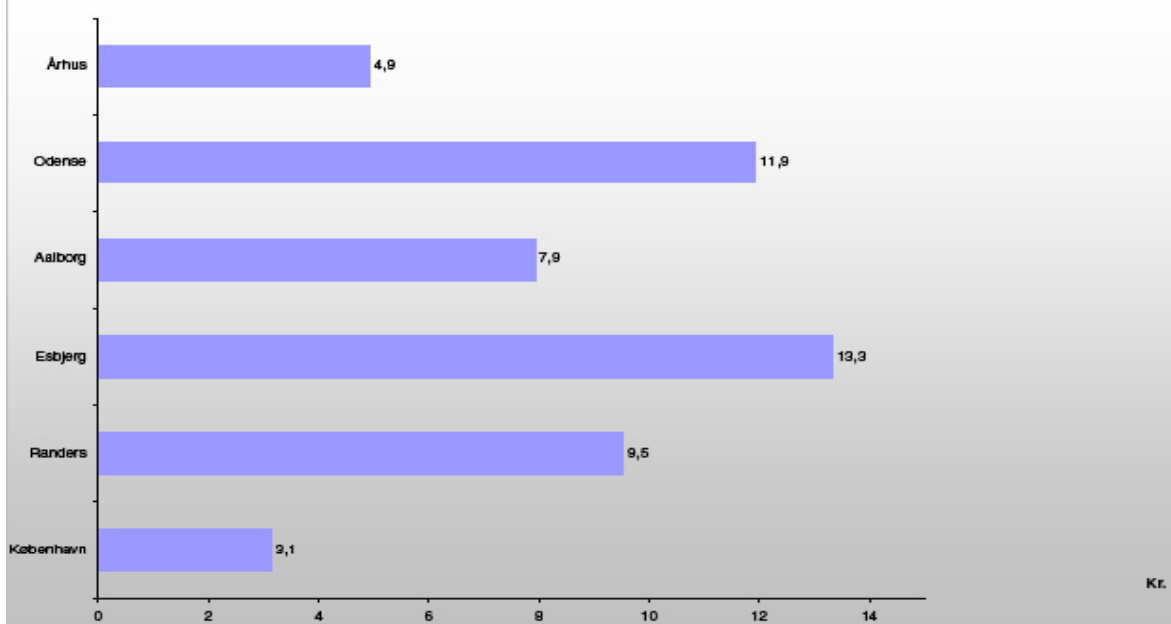
- trafikkselskabets bruttoomkostninger (kontraktudgifter) til den af kommunen bestilte busdrift,
- kommunens andel af trafikkselskabets indtægter ved busdrift,
- kommunens andel af trafikkselskabets fælles administrationsomkostninger.

På Sjælland dækkes udgifter til fælles administration og drift af trafikkselskabet af de to regioner.

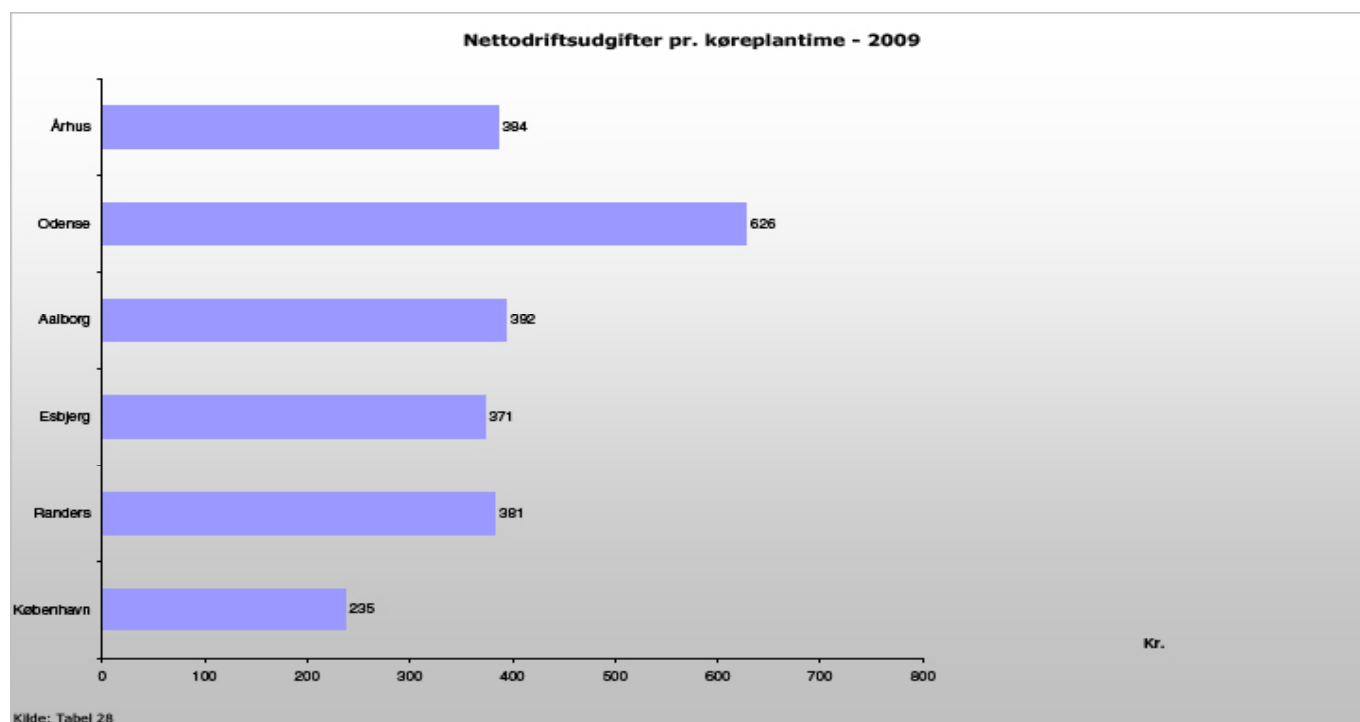
Evt. kommunale udgifter til lufthavne, færgedrift, togdrift fysiske anlæg (terminaler og stoppesteder) samt omkostninger til kommunens egen administration og drift af området indgår ikke i nøgletallene.

Nettodriftsudgifter til busdrift - 2009

Kilde: Tabel 26

Nettodriftsudgifter pr. rejse - 2009

Kilde: Tabel 28

Tabel 26 Nettodriftsudgifter til busdrift - budget 2009

Kr. pr. indbygger	Århus	Odense	Aalborg	Esbjerg	Randers	København
Nettodriftsudgifter til busdrift	740	675	749	453	373	628
Heraf administrationsudgifter	75	77	84	79	58	0 1)

Anmærkninger

Tallene er eksklusive lovpligtig handicapkørsel.

Noter

1) København har ikke opgjort administrationsudgifterne.

Tabel 27 Takster i den kollektive trafik - budget 2009

Kr.	Århus	Odense	Aalborg	Esbjerg	Randers	København
30-dages voksenkort 1-2 zoner	340	342	338	300 1)	340	320
Pris pr. klip i klippekort	11,50	15,50	11,60	10,00 2)	11,50	13,00
Kontantbillet, voksen	18	20	16	17 3)	18	21

Noter

- 1) Der er taget udgangspunkt i 1 zone. 2. zoner koster 405 kr
- 2) Der er taget udgangspunkt i 1 zone. 2. zoner koster 13,50 kr
- 3) Der er taget udgangspunkt i 1 zone. 2. zoner koster 24 kr

Tabel 28 Aktiviteter på kollektiv trafik - i 2009

	Århus	Odense	Aalborg	Esbjerg	Randers	København
Antal køreplantimer pr. indbygger	1,9	1,1	1,9	1,2	1,0	2,7
Antal rejser pr. køreplantime	78	52	50	28	40	76
Nettodriftsudgift pr. rejse	4,9	11,9	7,9	13,3	9,5	3,1
Nettodriftsudgift pr. køreplantime	384	626	392	371	381	235
Selvfinansieringsgrad i pct.	52,1	38,2	45,0	38,1	40,0	61,4

Anmærkninger

En køreplantime defineres som én time i rute med passagerer.

Antal rejser er lig antal påstigninger.

Selvfinansieringsgraden defineres som passagerindtægterne i forhold til de samlede udgifter.

Skoleområdet

Udgifterne til skoleområdet omfatter de samlede kommunale nettodriftsudgifter til skoleområdet eksklusive udgifter til skolefritidsordninger og bygningsudgifter. Beregningerne af nøgletallene er foretaget med budgettal for 2009 sat i forhold til indbygger- og elevtal. Elevtallet er opgjort pr. september 2008, hvilket giver en mindre unøjagtighed, da elevtallet kun er gældende frem til sommerferien 2009, mens nøgletallene er for hele 2009.

Tabel 29 viser nettodriftsudgiften til skoleområdet pr. indbygger fordelt på en række funktioner. Nettodriftsudgiften pr. indbygger i aldersgruppen 6-16 år er vist i tabel 30.

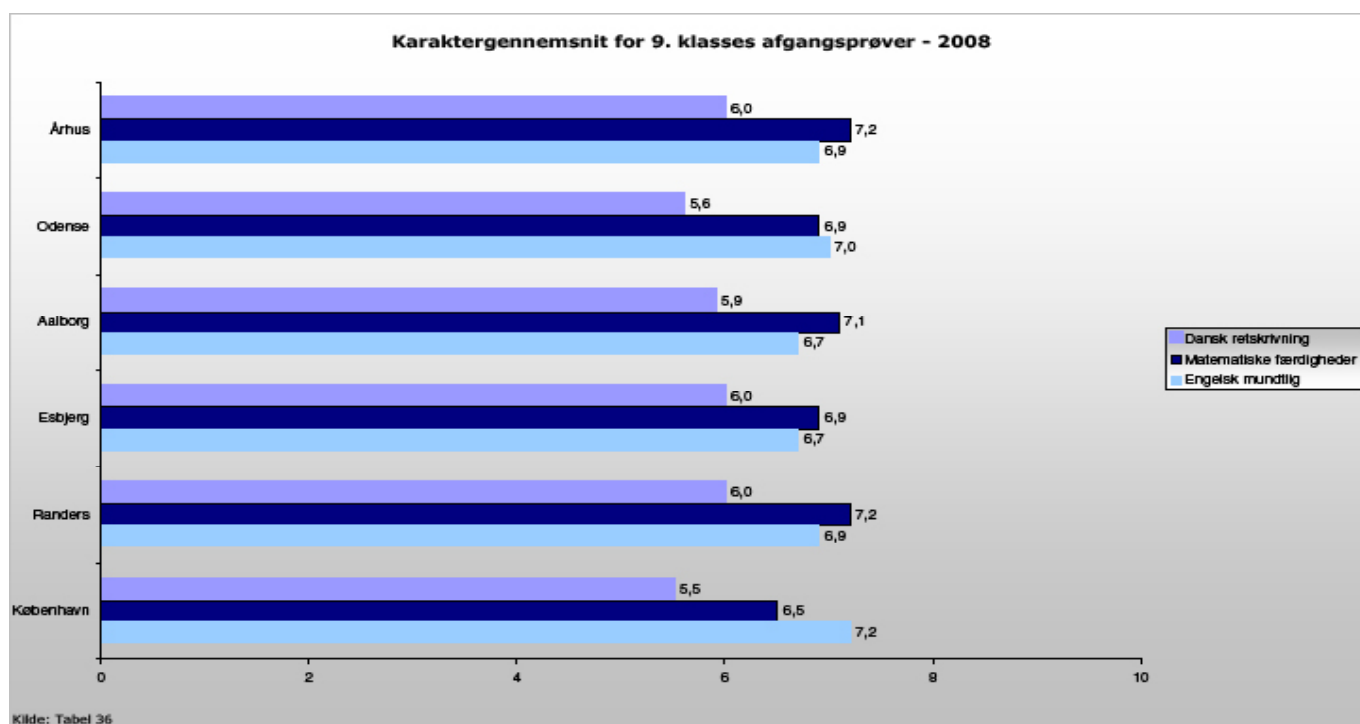
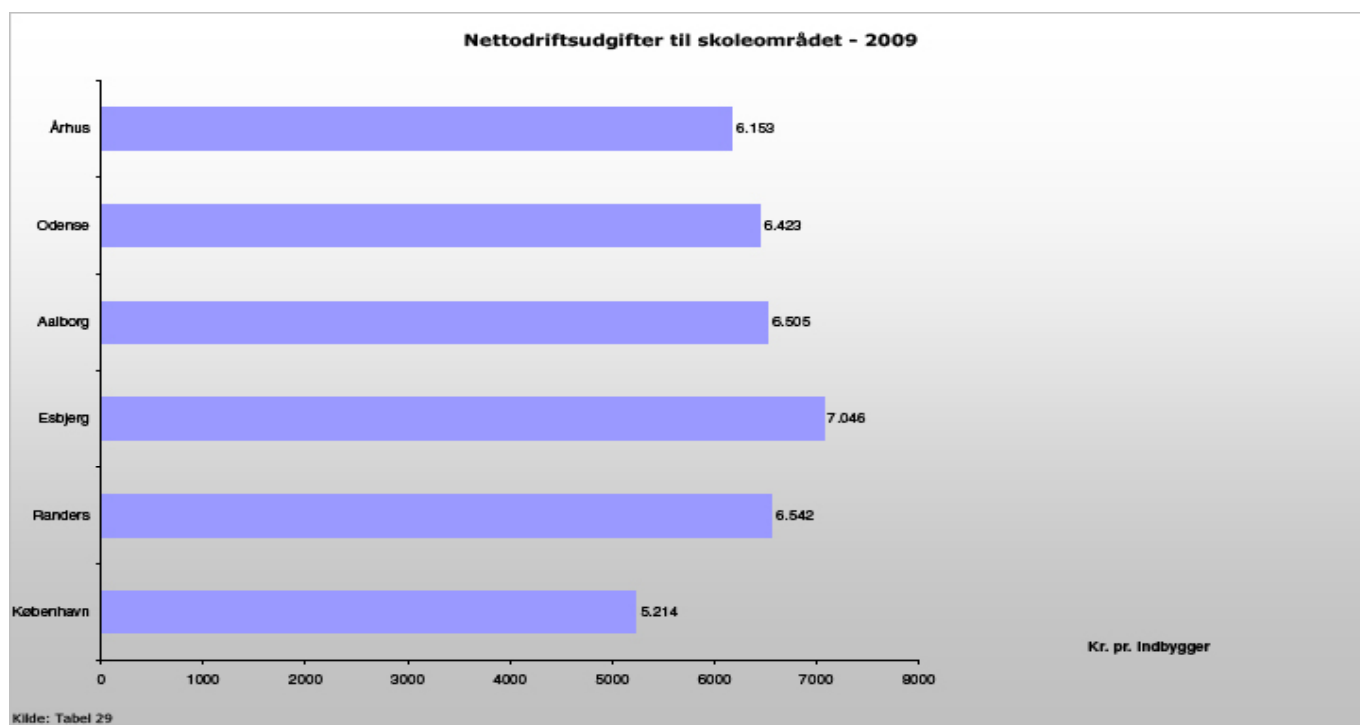
I tabel 31 er nettodriftsudgiften til folkeskoler opgjort pr. folkeskoleelev og fordelt på en række forskellige udgiftstyper.

Tabel 32 viser klassekvotienterne på forskellige klassetrin.

Tabel 33 viser den gennemsnitlige skolestørrelse og elevernes fordeling på forskellige skolestørrelser, mens elevernes fordeling på sprog fremgår af tabel 34.

Den procentvise fordeling af det samlede antal elever på henholdsvis folkeskoler, privatskoler, efterskoler og ungdomskostskoler fremgår af tabel 35, mens andelen af folkeskoleelever i specialundervisning er vist i tabel 37.

Karaktérgennemsnit for 9. klasses afgangsprøve er vist i tabel 36

Tabel 29 Nettodriftsudgift til skoleområdet pr. indbygger - budget 2009

Kr. pr. indbygger	Århus	Odense	Aalborg	Esbjerg	Randers	København
Folkeskoler 1)	4.988	5.598	5.516	6.582	5.500	4.331
Skolepsykolog 2)	226	206	132	135	240	100
Kommunale specialskoler 3)	558	368	583	0	372	570
Specialundervisning i regionale tilbud	92	28	117	42	93	69
Ungdommens Uddannelsesvejledning	72	75	77	116	137	113
Befordring af elever	217	148	80	171	200	31
I alt	6.153	6.423	6.505	7.046	6.542	5.214
Bidrag til statslige og private skoler 4)	509	548	427	342	679	674
Efterskoler og ungdomskostskoler	118	116	104	171	122	49
Nettodriftsudgifter i alt	6.780	7.087	7.036	7.559 5)	7.343	5.937

Anmærkninger

Alle budgetter er eksklusiv drift af bygninger. Kommunerne har forskellig registreringspraksis mht. udgifter til Kommunale specialskoler og Specialundervisning i regionale tilbud

Noter

- 1) Inklusiv udgifter til serviceforanstaltninger, hjemmeundervisning, pædagogiske mediecentre, biblioteker ol. Eksklusiv sprogstimulering af førskolebørn (§ 4a) og skolefritidsordninger.
- 2) Funktion 3.22.04 Inklusiv kommunale udgifter til specialpædagogisk bistand til børn. Eksklusiv kommunale udgifter til specialpædagogisk bistand til voksne på 3.22.17.
- 3) Inklusiv kommunale udgifter til observationsskoler.
- 4) Eksklusiv udgifter til skolefritidsordninger.
- 5) Esbjerg Kommune har heldagsskole med undervisning fra 08.00 til 14.00 for 0. – 3. Årgang.

Tabel 30 Nettodriftsudgift til skoleområdet pr. 6-16 årige - budget 2009

Kr. pr. 6-16 årige	Århus	Odense	Aalborg	Esbjerg	Randers	København
Folkeskoler 1)	40.907	44.548	44.713	46.282	39.528	47.733
Skolepsykolog 2)	1.856	1.635	1.070	947	1.721	1.098
Kommunale specialskoler 3)	4.573	2.927	4.726	0	2.674	6.285
Specialundervisning i regionale tilbud	757	222	945	296	668	760
Ungdommens Uddannelsesvejledning	594	600	623	817	983	1.250
Befordring af elever	1.779	1.177	646	1.203	1.437	342
I alt	50.466	51.109	52.723	49.545	47.011	57.468
Bidrag til statslige og private skoler 4)	4.177	4.361	3.461	2.403	4.878	7.432
Efterskoler og ungdomskostskoler	968	926	845	1.203	877	545
Nettodriftsudgifter i alt	55.611	56.396	57.029	53.151 5)	52.766	65.445

Anmærkninger

Alle budgetter er eksklusiv drift af bygninger. Kommunerne har forskellig registreringspraksis mht. udgifter til Kommunale specialskoler og Specialundervisning i regionale tilbud

Noter

- 1) Inklusiv udgifter til serviceforanstaltninger, hjemmeundervisning, pædagogiske mediecentre, biblioteker ol. Eksklusiv sprogstimulering af førskolebørn (§ 4a) og skolefritidsordninger.
- 2) Funktion 3.22.04 Inklusiv kommunale udgifter til specialpædagogisk bistand til børn. Eksklusiv kommunale udgifter til specialpædagogisk bistand til voksne på 3.22.17.
- 3) Inklusiv kommunale udgifter til observationsskoler.
- 4) Eksklusiv udgifter til skolefritidsordninger.
- 5) Esbjerg Kommune har heldagsskole med undervisning fra 08.00 til 14.00 for 0. – 3. Årgang.

Tabel 31 Nettodriftsudgift til folkeskoler pr. elev - budget 2009

Kr. pr. elev	Århus	Odense	Aalborg	Esbjerg	Randers	København
Nettodriftsudgift kr. pr. elev: 1)						
Undervisningspersonale 2)	38.121	39.565	42.758	44.823	39.483	40.293
Rengøring	3.001	3.525	2.683	2.801	3.005	2.523
Tekniske servicemedarbejdere	1.317	958	1.531	1.137	1.281	1.882
Ledelse 3)	2.565	3.153	1.700	2.036	2.664	4.016
Øvrigt administrativt personale	1.111	1.024	1.200	778	893	2.333
Undervisningsmidler 4)	1.546	1.071	2.433	2.688 5)	2.112	4.080
Inventar	154	0 6)	132	0	0	0
Betaling vedrørende anbragte børn	874	2.573	1.017	678	799	1.269
Resterende udgifter 7)	1.804	997	1.531	1.106	1.561	2.216
I alt	50.493	52.866	54.985	56.047 8)	51.798	58.612

Noter

- 1) Antal elever i børnehaveklasser og 1.-10. klasser, både normal-, modtage- og specialklasser pr. september 2008.
- 2) Inklusiv praktisk medhjælp og ledelsens undervisningsforpligtigelse.
- 3) Eksklusiv ledelsens undervisningsforpligtigelse. Inklusiv kompetenceudviklingskurser (København)
- 4) Inklusiv IT.
- 5) Inklusiv inventar
- 6) Der er ikke afsat særskilte midler til inventar
- 7) Omfatter alle øvrige udgifter under folkeskoler herunder udgifter til skolebestyrelse.
- 8) Esbjerg Kommune har heldagsskole med undervisning fra 08.00 til 14.00 for 0. – 3. Årgang.

Tabel 32 Klassekvotient i folkeskoler 2008/2009

	Århus	Odense	Aalborg	Esbjerg	Randers	København
Børnehaveklasser	21,3	20,1	19,4	19,3	20,9	23,5
1. - 7. Klasser	21,5	20,0	20,1	20,0	20,5	22,1
8. - 9. Klasser	20,7	19,4	20,9	21,2	18,0	21,0
10. Klasser	26,2	21,2	20,6	19,6	22,8	26,1
Børnehaveklasser - 10. klasser	21,4	20,2	20,2	20,1	20,2	22,0
Modtageklasser	9,0	6,8	11,4	6,7	7,0	9,5
Specialklasser	6,5	7,6	6,1	5,0	6,4	6,5

Tabel 33 Andel elever fordelt efter skolestørrelse 2008/2009

Procentandel	Århus	Odense	Aalborg	Esbjerg	Randers	København
Gns. skolestørrelse	593	456	394	433	400	544
Skolestørrelse:						
0-199 elever	1	4	8	4	6	1
200-399 elever	5	17	18	11	17	5
400-599 elever	28	38	41	48	64	41
600-799 elever	45	40	21	36	13	51
800< elever	20	0	13	0	0	3
I alt	100	100	100	100	100	100

Anmærkninger

Elevtallet omfatter børnehaveklasser og 1.-10. klasser, både normal-, modtage- og specialklasser pr. september 2008.

Tabel 34 Tosprogede elever fra 0.-10. klasse pr. 1. september 2008

	Århus	Odense	Aalborg	Esbjerg	Randers	København
Antal elever						
Tosprogede	5.669	3.674 ¹⁾	2.071 ²⁾	1.617	711	9.751
- heraf ikke-vestlige sprog	0 ³⁾	3.414	1.271	962	0	8.898
Pct. af alle elever						
Tosprogede	19,4	20,1	10,5	12,1	7,1	31,5
- heraf ikke-vestlige sprog	0,0	18,7	6,5	7,2	0,0	28,7

Anmærkninger

Ved tosprogede børn forstås børn, der har et andet modersmål end dansk, og som først ved kontakt med det omgivende samfund, eventuelt gennem skolens undervisning, lærer dansk. Eleven registreres ved indskrivning efter hvilket sprog der tales i hjemmet.

Noter

- 1) Opgjort som herkomst.
- 2) Defineret: Som elever og moderen med andet oprindelsesland end Danmark.
- 3) Århus opgører ikke på sprog længere, idet UVM ikke længere efterspørger denne statistik.

Tabel 35 Folkeskole-, privatskole, efterskole- og ungdomskostskolefrekvens 2008/2009

Procentandel	Århus	Odense	Aalborg	Esbjerg	Randers	København
Procentandel af underviste elever: 1)						
Elever i folkeskoler	83,2	82,2	85,9	87,4	81,2	72,5
Elever i privatskoler	13,0	15,0	11,0	8,5	15,9	25,7
Elever i efterskoler og ungdomskostskoler	3,7	2,8	3,1	4,1	2,9	1,8
I alt	100	100	100	100	100	100

Noter

- 1) Antal folkeskoleelever i børnehaveklasser og 1.-10. klasser, både normal-, modtage- og specialklasser pr. september 2008.

Tabel 36 Karaktergennemsnit for 9. klasses afgangsprøver sommeren 2008

	Århus	Odense	Aalborg	Esbjerg	Randers	København
Dansk læsning	6,7	6,6	6,8	6,7	6,7	6,2
Dansk retskrivning	6,0	5,6	5,9	6,0	6,0	5,5
Dansk skriftlig fremstilling	6,6	6,5	6,7	6,1	6,6	6,5
Dansk orden	6,3	6,3	6,5	5,6	6,3	6,1
Dansk mundtlig	7,2	7,0	6,9	6,8	7,3	6,9
Matematiske færdigheder	7,2	6,9	7,1	6,9	7,2	6,5
Matematisk problemløsning	6,3	6,0	6,1	5,7	6,3	5,5
Engelsk mundtlig	6,9	7,0	6,7	6,7	6,9	7,2
Fysik/kemi praktisk/mundtlig	5,8	5,6	5,7	5,6	5,8	5,7

Tabel 37 Andelen af elever i specialundervisning - 2008/2009

Procentandel	Århus	Odense	Aalborg	Esbjerg	Randers	København
Procentandel af folkeskoleelever: 1)						
Andel elever i specialklasser 2)	4,5	4,7	4,1	2,7	3,0	4,4
Andel elever i modtagerklasser	0,5	0,3	0,4	0,6	0,3	0,8
Andel elever i normalklasser 3)	95,0	95,0	95,4	96,7	96,8	94,7
I alt	100	100	100	100	100	100

Noter

1) Antal folkeskoleelever i børnehaveklasser og 1.-10. klasser, både normal-, modtage- og specialklasser

2) Eksklusive enkeltintegrerede elever.

3) Inklusive enkeltintegrerede elever.

Fritidsområdet

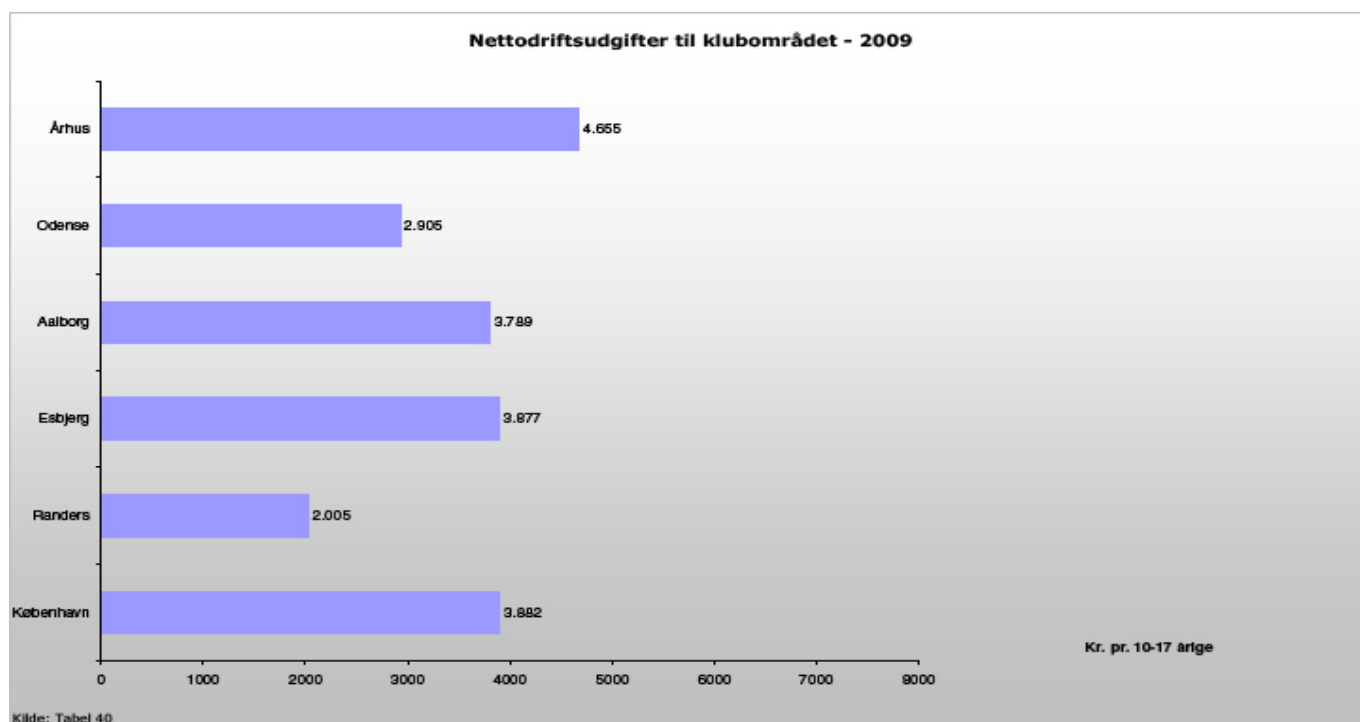
Under fritidsområdet er der nøgletal for folkeoplysning og fritidstilbud til børn og unge. Der er i tabel 34 nøgletal for nettodriftsudgifter til faciliteter til idræt og fritidsvirksomhed, tilskud til folkeoplysning herunder foreningsaktiviteter og voksenundervisning samt klubvirksomhed, daghøjskoler og ungdomsskoler.

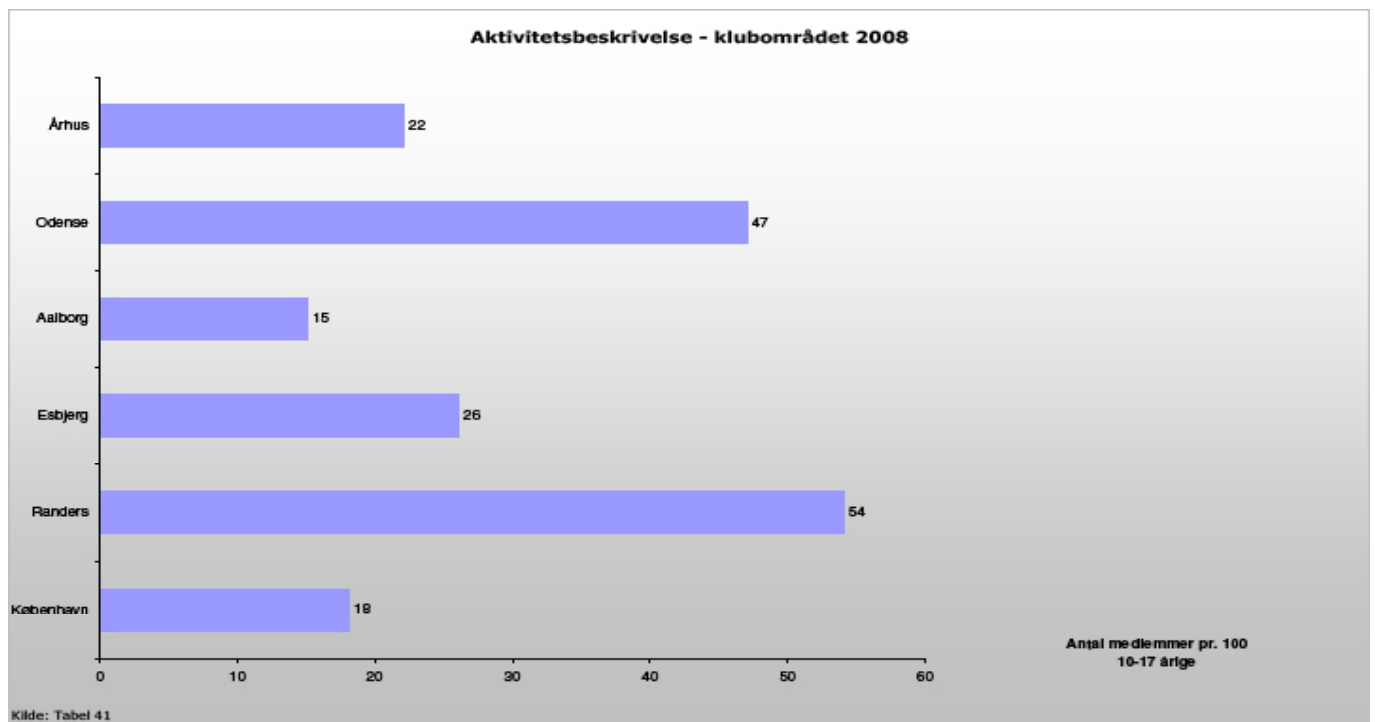
Tabel 39 viser antal indbyggere pr. foreninger, mens

tabel 40 og 41 beskriver klubområdet.

Tabel 42 beskriver ungdomsskoleområdet.

Tabel 43 er en opgørelse over kommunale og foreningsejede idrætsanlæg.

Tabel 38 Nettodriftsudgift til fritidsområdet - 2009

Kr. pr. indbygger	Århus	Odense	Aalborg	Esbjerg	Randers	København
Lokaler vedrørende idræt og fritid (kommunal) 1)	213	387	299	189	266	660
Lokaler vedrørende idræt og fritid (selvejende og private)	192	250	189	430	272	119
Oplysningsforbund	129	84	116	31	54	97
Aktivitetstilskud m.v.	159	110	107	170	44	103
Klubber 2)	419	270	351	426	204	244
Daghøjskoler 3)	31	0	0	11	4	40
Ungdomsskoler	96	158	248 4)	107	145	120
I alt	1.239	1.259	1.310	1.365	989	1.383

Noter

- 1) Afvigelser mellem kommunerne til lokaler (-tilskud) kan skyldes strukturelle forskelle. Udgifterne vedrørende kommunernes egne lokaler finansieres 100 pct. Udgifter/tilskud til selvejende/private lokaler finansieres med mindst 65 pct. i forhold til Folkeoplysningsloven. Udgifter til lokaler og anlæg, som er anført under skolevæsenet, er ikke medtaget. Bygningsvedligeholdelse og lejeudgifter er indeholdt i nettodriftsudgiften. Udgifter vedrørende beboerhuse, forsamlingshuse, aktivitetshuse og lignende kan afhængigt af lokale forhold være registreret under henholdsvis fritids- eller kulturområdet.
- 2) Eksklusive lokaleudgifter.
- 3) Nettodriftsudgifter vedrørende daghøjskoler, der konteres under funktion 3.77.
- 4) Beløbet indeholder udgifterne vedr. ungdomsskoleklubber.

Tabel 39 Antal indbyggere pr. forening - 2008

Antal indbyggere pr. forening	Århus	Odense	Aalborg	Esbjerg	Randers	København
Idrætsforeninger	416	534	745	772	509	626
Børne- og ungdomskorps	2.596	4.064	2.828	3.006	3.121	6.890
Øvrige børne- og ungdomsforeninger	1.040	1.364	1.044	1.758	821	1.783
I alt	267	351	377	455	286	434

Anmærkninger

Omfatter alene folkeoplysende foreninger.

Tabel 40 Klubber for 10-17-årige - budget 2009

Kr. pr. 10-17 årige	Århus	Odense	Aalborg	Esbjerg	Randers	København
Nettodriftsudgifter pr. 10-17 årige	4.655	2.905	3.789	3.877	2.005	3.882

Anmærkninger

Klubtilbud iflg. folkeoplysningsloven, ungdomsskoleloven og lov om social service (§19).

Klubtilbuddet i 6-byerne er meget forskelligt i forhold til aldersgrupper, åbningstider, klubform og indhold.

Tabel 41 Aktivitetsbeskrivelse - klubområdet - 2009

Antal medlemmer pr. 100 10-17 årige	Århus	Odense	Aalborg	Esbjerg	Randers	København
Antal medlemmer pr. 100 10-17 årige	22	47	15	26	54	18

Tabel 42 Ungdomsskoler - elevtal sæson 2008/2009

Procentandel	Århus	Odense	Aalborg	Esbjerg	Randers	København
Antal CPR-elever i procent af aldersgruppen (14-17 år)	34	64	65	50	74	41
Nettodriftugift pr. cpr-elev - beløb i 1.000 kr.	160	185	121	261	248	101

Anmærkninger

CPR-elever er det faktiske antal elever (CPR.nr.), der er tilmeldt ungdomsskolen i et givet undervisningsår. For Esbjerg og Randers er benyttet tal for 2007/2008

Tabel 43 Fritidsfaciliteter

Antal	Århus	Odense	Aalborg	Esbjerg	Randers	København
Boldbaner:						
Fodboldbaner (min. 65 x 102 m.)	200	173	231	118	135	133
Andre boldbaner	18	17	15	87	37	80
Haller og øvrige idrætslokaler:						
Idrætshaller (min. 20 x 40 m.)	49	43	52	27	24	47
Øvrige idrætslokaler over 300 m2	97	4	11	63	10	44
Øvrige idrætslokaler under 300 m2	23	60	52	0	41	171
Tennishaller	3	2	3	1	1	2
Badmintonhaller	3	1	0	1	2	5
Tennisbaner:						
Udendørs	120	52	63	40	35	69
Svømmefaciliteter:						
Svømmehaller min. 25 m.	14	4	6	7	3	10
Svømmehaller min. 50 m.	1	1	1	1	1	1
Friluftsbade min. 25 m.	2	1	1	0	2	3
Andre svømmefaciliteter	2	3	5	5	2	11
Atletikfaciliteter:						
Atletikstadion m. 400 m. bane, min. 2 spring og 3 kast	7	2	1	2	1	5
Skøjtefaciliteter:						
Skøjtehaller	1	2	2	2	0	1
Udendørs skøjtebaner	1	1	2	1	1	3
Curlingbaner	1	0	0	4	0	0
Bowlinganlæg:						
Bowlingbaner	0	24	30	0	3	92
Kegleanlæg	1	8	0	6	0	16
Skate og rulleskøjteanlæg:						
Rulleskøjtehockeybaner	1	1	12	1	1	3
Rulleskøjterundløbsbaner	1	0	2	0	0	0
Andre anlæg/skateboard (ramper o.l)	2	4	4	4	0	8
Skydeanlæg:						
Indendørs	13	10	16	13	5	2
Udendørs	9	8	9	4	3	1
Bueskydningsanlæg:						
Indendørs	2	1	1	2	1	1
Udendørs	3	3	1	2	1	1
Golfanlæg:						
Golfbane m. min. 9 huller	3	3	5	7	2	0
Banegolf/minigolfanlæg	3	1	1	0	1	1

Antal	Århus	Odense	Aalborg	Esbjerg	Randers	København
Motoranlæg:						
Motorcykel og lign.	3	0	1	5	1	1
Bil og gocart	0	6	0	1	0	1
BMX-anlæg	0	1	3	0	1	1
Søsport:						
Kajakpolo-anlæg	0	0	0	2	0	1
Lystbådehavne	5	3	9	2	2	9
Roanlæg	1	1	0	2	1	1
Vandski-anlæg	0	0	1	0	0	0
Andre anlæg:						
Basketbaner (udendørs)	21	3	4	5	0	0
Beachvolleybaner	11	6	13	3	6	6
Cricketanlæg	1	1	1	1	0	2
Cykelbaner	1	1	0	0	0	0
Forhindringsbaner	0	0	0	0	1	0
Idrætslegeplads (naturlegeplads)	1	1	29	8	2	0
Klatre- og rapelletårn	3	0	1	3	1	5
Lysløjper	0	0	1	1	0	1
Petanqueanlæg	8	4	45	4	4	13
Ridehaller	12	23	17	16	9	0
Squashbaner	20	7	4	8	3	22
Svæveflyvepladser	0	0	0	1	1	0
Træningspavilloner	1	0	4	0	0	3

Anmærkninger

Kommunale, selvejende og foreningsejede anlæg pr. 1. januar 2009. Eksklusiv kommercielle anlæg.

Biblioteksområdet

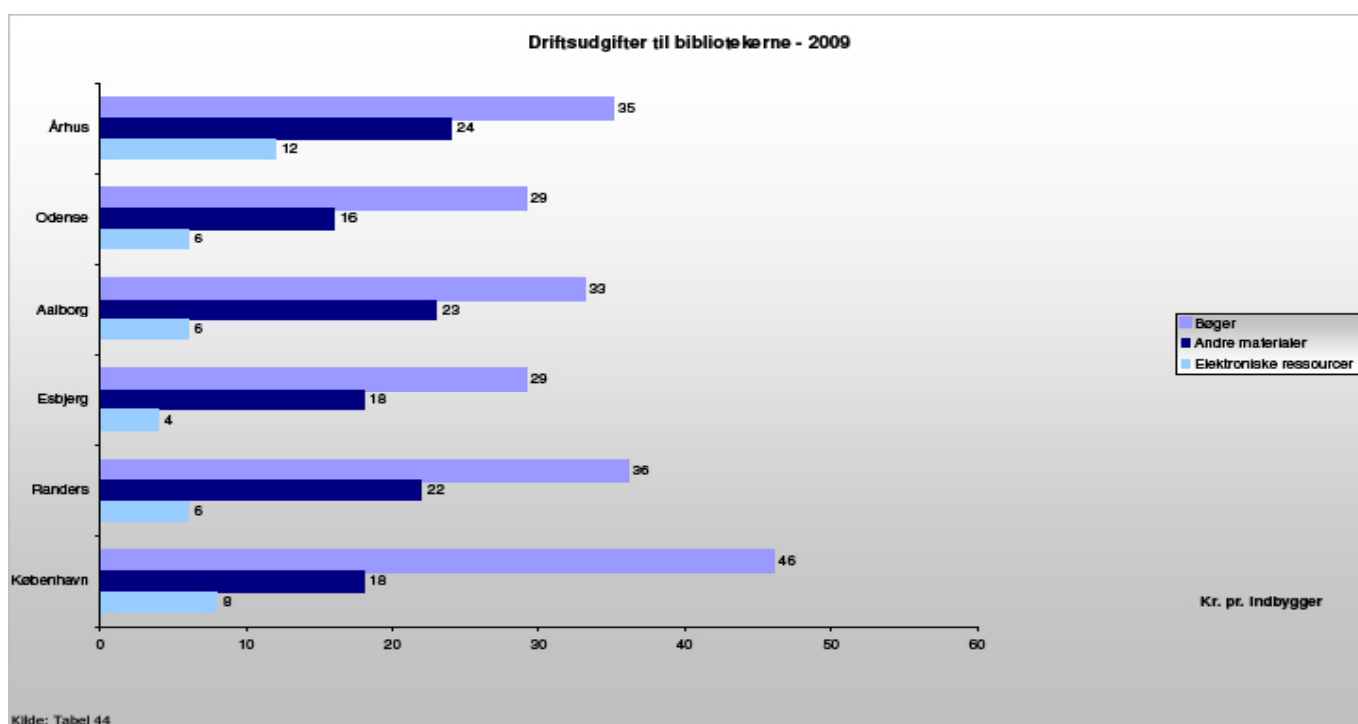
På folkebiblioteksområdet er målgruppen hele befolkningen og derfor er de relevante økonomiske delnøgletal primært pr. indbygger.

Tabel 44 viser driftsudgifter på lønninger, materialer og baser, øvrige udgifter, indtægter samt nettodriftsudgiften pr. udlån. Driftsudgifter er eksklusive udgifter vedrørende fast ejendom. Driftsudgifter og -indtægter er eksklusiv centralbiblioteksfunktion. De eneste 2 biblioteker med centralbiblioteksfunktion i 2009 er Odense og Aalborg.

Driftsudgifter og -indtægter er eksklusive betjeningsoverskomster indgået med andre kommuner.

Tabel 45 viser procentvis fordeling af bruttodriftsudgifterne i budget 2009 på lønninger, materialer og baser, øvrige udgifter og indtægter.

Tabel 46 viser aktiviteter og faciliteter i 2008 for udlån af materialer. Her kan ligeledes findes oplysninger om udlån fordelt på personaleenhed, besøg pr. indbygger, besøg på bibliotekernes hjemmeside og procentvis af aktive lånere, selvbetjeningsaktiviteter samt ugentlige åbningstimer.

Tabel 44 Driftsudgifter og -indtægter til bibliotekerne - budget 2009

Kr. pr. indbygger	Århus	Odense	Aalborg	Esbjerg	Randers	København
Lønudgifter 1)	264	262	292	314	291	247
Materialer og baser	70	51	71	51	64	73
heraf						
Bøger m.v. 2)	35	29	33	29	36	46
Andre materialer 3)	24	16	23	18	22	18
Elektroniske ressourcer 4)	12	6	6	4	6	8
Administration mm. 5)	15	19	22	26	28	20
Øvrige udgifter	24	14	27	22	22	42
Bruttodriftsudgift i alt 6)	374	346	412	414	405	382
Bruttodriftsindtægt i alt	-22	-19	-21	-16	-19	-34
Nettodriftsudgift i alt	352	327	391	398	386	348
Kr. pr. udlån						
Nettodriftsudgift i alt	33	39	42	51	47	39

Anmærkninger

Driftsudgifter og -indtægter er ekskl. betjeningsoverenskomster med andre kommuner.

Noter

- 1) Lønudgifter er eksklusiv rengøring, kantiner, ejendomsfunktion og lign., men er inkl. udgifter på konto 06.45.
- 2) Bøger og seriepublikationer d.v.s. aviser, tidsskrifter og årbøger.
- 3) Andre materialer er musik, dvd og lydbøger m.v.
- 4) Elektroniske ressourcer: Online ressourcer, brugeravgift for elektroniske databaser og digitale dokumenter m.v.
- 5) Øvrige udgifter: Administration, kulturelle arrangementer, IT-udgifter, kørende materiel, øvrige personaleudgifter og uddannelse.
- 6) Eksklusive udgifter vedr. fast ejendom og centralbiblioteksandel.

Tabel 45 Bruttodriftsudgifter til bibliotekerne - budget 2009

Procent	Århus	Odense	Aalborg	Esbjerg	Randers	København
Lønudgifter 1)	71	76	71	76	72	65
Materialer og baser	19	15	17	12	16	19
Øvrige udgifter 2)	11	9	12	12	12	16
Bruttodriftsudgifter i alt 3)	100	100	100	100	100	100
Indtægter	-6	-5	-5	-4	-5	-9

Noter

- 1) Lønudgifter er eksklusiv rengøring, kantiner, ejendomsfunktion og lign., men er inkl. udgifter på konto 06.45.
- 2) Øvrige udgifter: Administration, kulturelle arrangementer, IT-udgifter, kørende materiel, øvrige personaleudgifter og uddannelse.
- 3) Eksklusive udgifter vedr. fast ejendom og centralbiblioteksandel.

Tabel 46 Biblioteker - aktiviteter og faciliteter i 2008

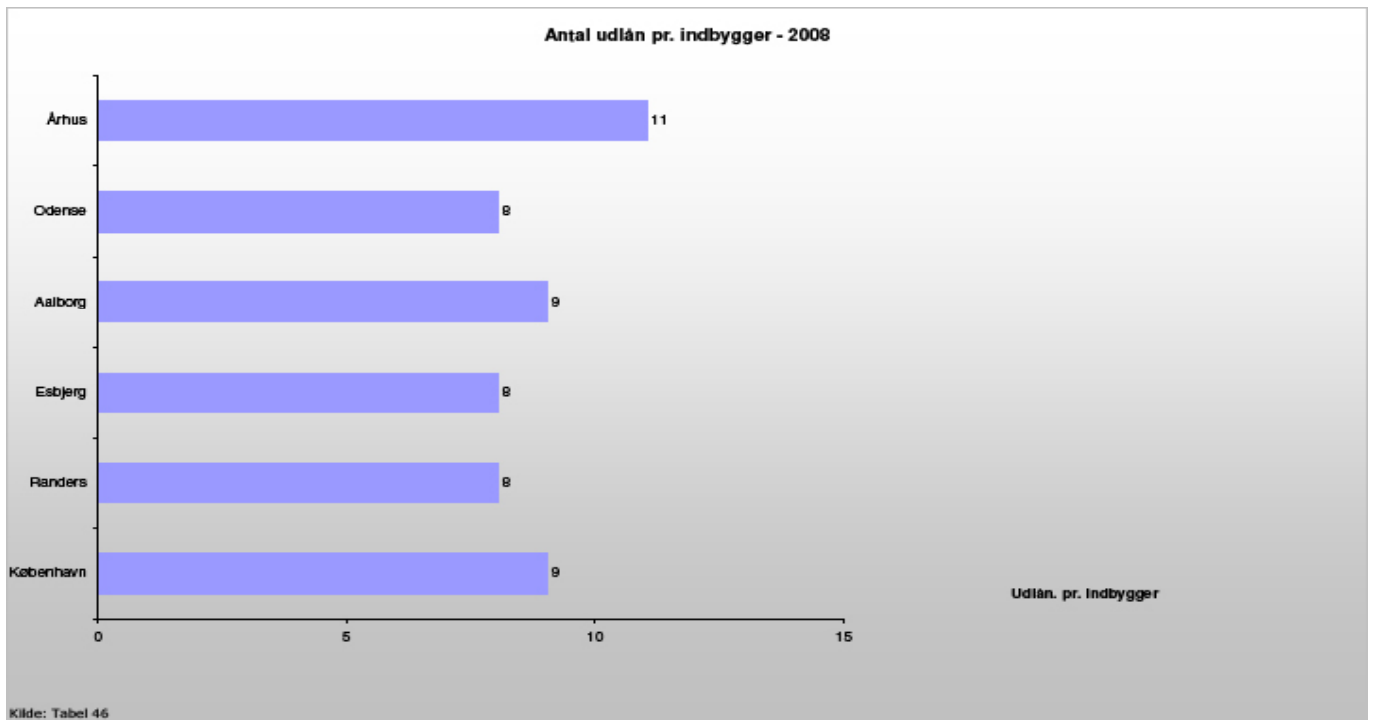
Antal	Århus	Odense	Aalborg	Esbjerg	Randers	København
Antal udlån 1)	3.228.619	1.560.448	1.834.787	883.617	774.816	4.542.694
I alt udlån pr. indbygger	11	8	9	8	8	9
Antal udlån pr. personaleenhed 2)	15.983	10.067	10.987	8.836	10.614	12.146
Antal fysiske besøg pr. indbygger	6	7	9	7	6	7
Antal elektroniske besøg på bibliotekernes hjemmeside pr. 10.000 indbyggere: 3)						
Antal visitor sessions	97.886	40.307	42.264	34.305	26.040	47.901
Antal visninger	614.304	366.753	213.452	312.601	136.584	389.492
Antal brug af online ressourcer pr. 10.000 indbyggere: 4)						
Antal søgninger	4.054	1.149	729	15.019	6.208	1.232
Antal downloads	8.907	14.915	7.463	9.851	5.417	8.950
Aktive lånerne: 5)						
Antal aktive lånerne procentvis af indbyggere	31	30	33	29	32	34
Antal fysiske betjeningssteder pr. 31.12.2008 6)	19	10	19	10	7	20
Antal personale pr. 10.000 indbyggere	7	8	9	9	8	7
Hovedbibliotekets ugentlige åbningstimer 7)	51	48	49	47	49	50
Selvbetjening i pct. af:						
Udlån	89	68	67	74	65	95
Aflevering	86	69	73	65	61	91

Anmærkninger

Tabellen er baseret på oplysninger indberettet til Biblioteksstyrelsen om virksomheden i folkebibliotekerne i 2008.

Noter

- 1) Eksklusiv fornyelser og cb-udlån.
- 2) Personaleenheder opgjort som antal årsværk eksklusive rengøring, kantine, ejendomsfunktionærer, lydavisproduktion, indtægtsdækket virksomhed m.m. Ligeledes holdes central biblioteksforvaltning og lokalhistorisk arkiv udenfor.
- 3) Et besøg (visitor session) er en sekvens af brugeraktiviteter, som begynder når en bruger etablerer forbindelse til bibliotekets website. Et besøg, er uafhængigt af antallet af viste sider og elementer. Hvis brugeren er inaktiv i mere end 30 minutter, opfattes besøget som afsluttet. Når brugeren igen bliver aktiv på bibliotekets website, tælles det som et nyt besøg. Opgørelsen af antal besøg sker via et loganalyseprogram, hvor der er angivet en user session timeout på ca. 30 min. Sessioner, der kun besøger forsiden og besøg fra søgerbotter, medtælles ikke.
- 4) F.eks. E-bøger og netmusik
- 5) En aktiv låner er en låner, som i det pågældende år er registreret for mindst 1 transaktion i udlånssystemet.
- 6) Inklusiv antal bogbusser (ej bogbusstoppesteder).
- 7) Ved søndagsåbent indgår en gennemsnitlig åbningstid.

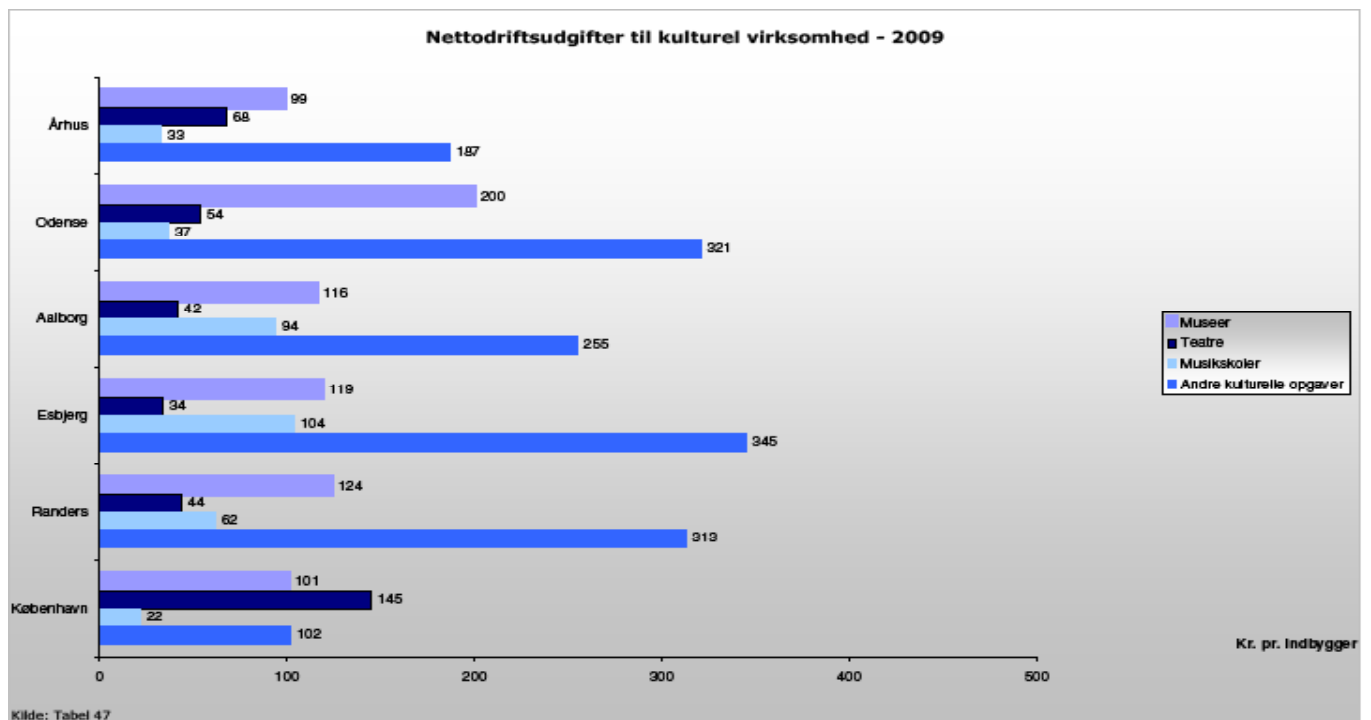

Kulturområdet

Tabel 47 viser nettodriftsudgifterne pr. indbygger til kulturel virksomhed, der omfatter museer, teatre, landsdelsorkestre, musikskoler og andre kulturelle opgaver som f.eks. Musikhuset i Århus og lignende aktiviteter.

Tabel 48 nettodriftsudgifter til musikskoler pr. elev i 2009.

Tabel 49 viser en aktivitetsbeskrivelse af kulturel virksomhed vedrørende teatre, musikskoler og landsdeleorkestre.

Tabel 47 Nettodriftsudgift til kulturel virksomhed - budget 2009

Kr. pr. indbygger	Århus	Odense	Aalborg	Esbjerg	Randers	København
Museer	99	200	116	119	124	101
Teatre	68	54	42	34	44	145
Landsdelsorkestre	68	151	138	24	48	0
Musikskoler	33	37	94	104	62	22
Andre kulturelle opgaver	187	321	255	345	313	102
Kommunal nettodriftsudgift i alt	455	764	645	627	590	369

Anmærkninger

Bygningsvedligeholdelse og lejeudgifter er indeholdt i nettodriftsudgiften.

Tabel 48 Nettodriftsudgift til musikskoler pr. elev - 2009

Kr. pr. elev	Århus	Odense	Aalborg	Esbjerg	Randers	København
Musikskoler 1)	2.614	2.176	4.004	4.256	3.796	6.309
Musikskoleelever pr. 1.000 0-25 årige	34	49	68	73	51	11

Noter

1) Omfatter udgifter til musikskoler eksklusiv Musikalsk Grundkursus.

Tabel 49 Kulturel virksomhed - aktiviteter 2009

	Århus	Odense	Aalborg	Esbjerg	Randers	København
Teatre:						
Antal godkendte egnsteatre/små storbyteatre	5	4	2	1	1	13
Musikskoler: 1)						
Antal aktivitetselever	3.800	3.176	4.582	2.800	1.531	1.783
Landsdelsorkestre:						
Antal fastansatte musikere	71	73	65	12	12	0

Noter

1) Eksklusiv musikundervisning i folkeskolen og Musikalsk Grundkursus.

Sundhedsområdet

Sundhedsopgaven er en ny, men ikke ukendt opgave i kommunerne. Mange kommuner har igennem lang tid arbejdet seriøst med sundhedsfremme og forebyggelse, men efter kommunalreformen skal dette arbejde sammentænkes med ressourcetrækket i det regionale sundhedsvæsen. Kommunerne medfinansierer en femtedel af det regionale sundhedsvæsen, hvilket skal anspre kommunerne til i højere grad at iværksætte og målrette forebyggende og sundhedsfremmende indsatser med henblik på at begrænse trækket på det regionale sundhedsvæsen. Det er dog i denne sammenhæng mindst ligeså vigtigt at have fokus på de afsmittende effekter, som indsatserne kan have på de øvrige kommunale opgaver, såsom praktisk hjælp, pleje, sygepleje, træning og genoptræning.

En anden del af sundhedsopgaven består i træning og genoptræning, som kommunerne varetager en stadig større del af. Senest - august 2008 - har kommunerne overtaget den vederlagsfri fysioterapi fra regionerne, som er møntet på træning af svært fysisk handicappede og borgere med en progressiv sygdom.

Medfinansiering

Kommunerne har fået ansvar for at medfinansiere det regionale sundhedsvæsen dels gennem et grundbidrag pr. indbygger på 1.175 kr. i 2009, og dels gennem aktivitetsbestemt medfinansiering, som opkræves hver gang kommunens borgere modtager ydelser i det regionale sundhedsvæsen.

Der er store kommunale forskelle i udgiftsniveauerne til den kommunale medfinansiering. I det fremtidige 6-by nøgletalssamarbejde vil der derfor være fokus på aktivitetstal, der overordnet kan indikere særligt omkostningstunge områder, som kommunerne kan have mulighed for at påvirke.

Sundhedsfremme og forebyggelse

I øjeblikket arbejder mange kommuner på højtryk for at omsætte de lokale sundhedspolitikker til handling. Når det gælder effekten af diverse forebyggende

indsatser er der ofte tale om lange tidshorisonter, ligesom der ikke er tradition for at dokumentere og måle på, hvilke indsatser, der bidrager med de ønskede effekter. I 6-by-samarbejdet er der derfor et stort behov for at lære af hinandens erfaringer på området, og herved bidrage til det videre arbejde med metodeudviklingen.

Genoptræning

Genoptræningsområdet er en sammensat opgavepalet, der består af træning og genoptræning efter serviceloven og efter sundhedsloven. I kommunerne er der forskellig konteringspraksis i forhold til servicelovstræning og sundhedslovstræning ligesom aktiviteterne på aktivitetscentrene indgår som en del af servicelovstræning i enkelte kommuner, hvilket tabel 51 bærer præg af.

I forhold til sundhedslovens genoptræning er der fortsat meget fokus på arbejdsdelingen mellem regionerne og kommunerne. Derfor indeholder denne 6-by rapport, i lighed med opfølgningen i monitoringsaftalen, en tabel med opdeling i almen og specialiseret genoptræning.

Kommunerne har i august 2008 overtaget en ny træningsopgave af regionerne, som omfatter træning af svært fysisk handicappede. Samtidig er ordningen udvidet med en ny målgruppe, således at borgere med en progressiv sygdom også kan få vederlagsfri fysioterapi.

Færdigbehandlede patienter

Færdigbehandlede patienter i somatikken og psykiatrien er fortsat et fokuspunkt i mange kommuner. Konflikten i foråret 2008 har været en af årsagerne til de ekstraordinære store udgifter til færdigbehandlede patienter i 2008 ligesom ændret registreringspraksis har øget udgiftspresset i en række kommuner.

Tabel 50 Udgifter pr. indbygger på medfinansieringsområdet - budget 2009

Kr. pr. indbygger	Århus	Odense	Aalborg	Esbjerg	Randers	København
Udgifter til stationær somatisk behandling	793	739	764	1.018	845	845
Udgifter til ambulans somatisk behandling	611	630	535	583	650	565
Udgifter til stationær psykiatrisk behandling	157	55	46	60	34	232
Udgifter til ambulans psykiatrisk behandling	1)	50	90	128	80	0 2)
Udgifter til sygesikring	248	221	223	194	226	302
Udgifter til genoptræning under indlæggelse	39	66	33	68	53	51
Samlede udgifter på medfinansieringsområdet	1.848	1.760	1.691	2.051	1.888	1.995

Noter

- 1) Århus Kommune: Socialforvaltningen opdeler ikke budgettet i stationær og ambulans psykiatrisk behandling
- 2) Københavns Kommunes Socialforvaltning har ikke budgetlagt gruppering 005 (ambulans psykiatri), da det ikke har været muligt at opdele antallet af personer i ambulans og stationær psykiatri.

Tabel 51 Udgifter til ambulans træning / genoptræning og vederlagsfri fysioterapi pr. indbygger - budget - 2009

Kr. pr. indbygger	Århus	Odense	Aalborg	Esbjerg	Randers	København
Udgifter til ambulans genoptræning efter sygehusudskrivning efter SUL § 140	96	490	87	90	111	91
Udgifter til specialiseret ambulans genoptræning efter sygehusudskrivning efter § 140	24	41	31	35	39	42
Udgifter til genoptræning og træning efter SEL § 86	91 1)	2)	96	3)	75	71
Genoptræning / træning i alt	211	531	214	125	225	204
Vederlagsfri fys. SUL	158	139	159	129	158	111
Træning i praksissektor i alt	158	139	159	129	158	111

Noter

- 1) Århus Kommune: Der er ikke oprettet særskilt budget til genoptræning efter SEL §86. Tallet er et udtryk for bogførte udgifter 2008 i 2009 P/L niveau. Tallet indeholder desuden aktivitet efter SEL §79
- 2) Odense Kommune: Udgifter til ambulans genoptræning efter sygehusudskrivning efter SUL § 140 og udgifter til genoptræning og træning efter SEL § 86 er samlet under ét budget
- 3) Esbjerg Kommune: Beløbet er ikke specificeret

Tabel 52 Udgifter til sundhedsfremme og forebyggelse - budget 2009

Kr. pr. indbygger	Århus	Odense	Aalborg	Esbjerg	Randers	København
Udgifter til sundhedsfremme og forebyggelse	49 ¹⁾	43 ²⁾	132 ³⁾	105 ⁴⁾	40	179

Noter

- 1) Århus Kommune: Omfatter delvis finansiering af Sundhedscenter Århus og Sundhedscenter Vest
- 2) Odense Kommune: Omfatter "Rådet for forebyggelse og sundhedsfremme", forebyggelsespulje, dokumentation og evaluering af sundhedsindsatser m.v.
- 3) Det omfatter udgifter til Sundhedscenter Aalborg, hvor der er igangsat en række rehabiliteringsprojekter og borgerrettede sundhedsindsatser. Derudover afspejler udgifterne også en bred palet af indsatser i forhold til KRAM-faktorerne.
- 4) Det omfatter udgifter til Esbjerg Kommunes Sundhedscentre, hvor der er igangsat en række rehabiliteringsprojekter og borgerrettede sundhedsindsatser. Derudover afspejler udgifterne indsatser i forhold til KRAM-faktorerne.

Tabel 53 Udgifter til færdigbehandlede patienter - budget 2009

Kr. pr. indbygger	Århus	Odense	Aalborg	Esbjerg	Randers	København
Færdigbehandlede somatiske patienter	13	20	7	3	10	44
Færdigbehandlede psykiatriske patienter	10	14	12	6	4	55

Dagpasning for børn

Tabel 54 viser de kommunale nettodriftsudgifter pr. aldersgruppe til dagpasning for børn. Der er medregnet kommunernes udgifter til dagpleje, vuggestuer, børnehaver, integrerede institutioner, fritidshjem samt skolefritidsordninger efter fradrag af indtægter fra forældrebetaling. Endvidere er der medregnet det kommunale tilskud til forældreorlov samt tilskud til privat pasning.

I tabel 55 er vist de årlige bruttodriftsudgifter for en heldagsplads i en ny standarddaginstitution. Dette beløb angiver driftsudgiften (eksklusive bygningsudgifter) ved etablering af en ny institution med standardmæssig normering mv. i den enkelte kommune. Der ses bort fra, at en lang række institutioner af forskellige årsager har ekstranormeringer.

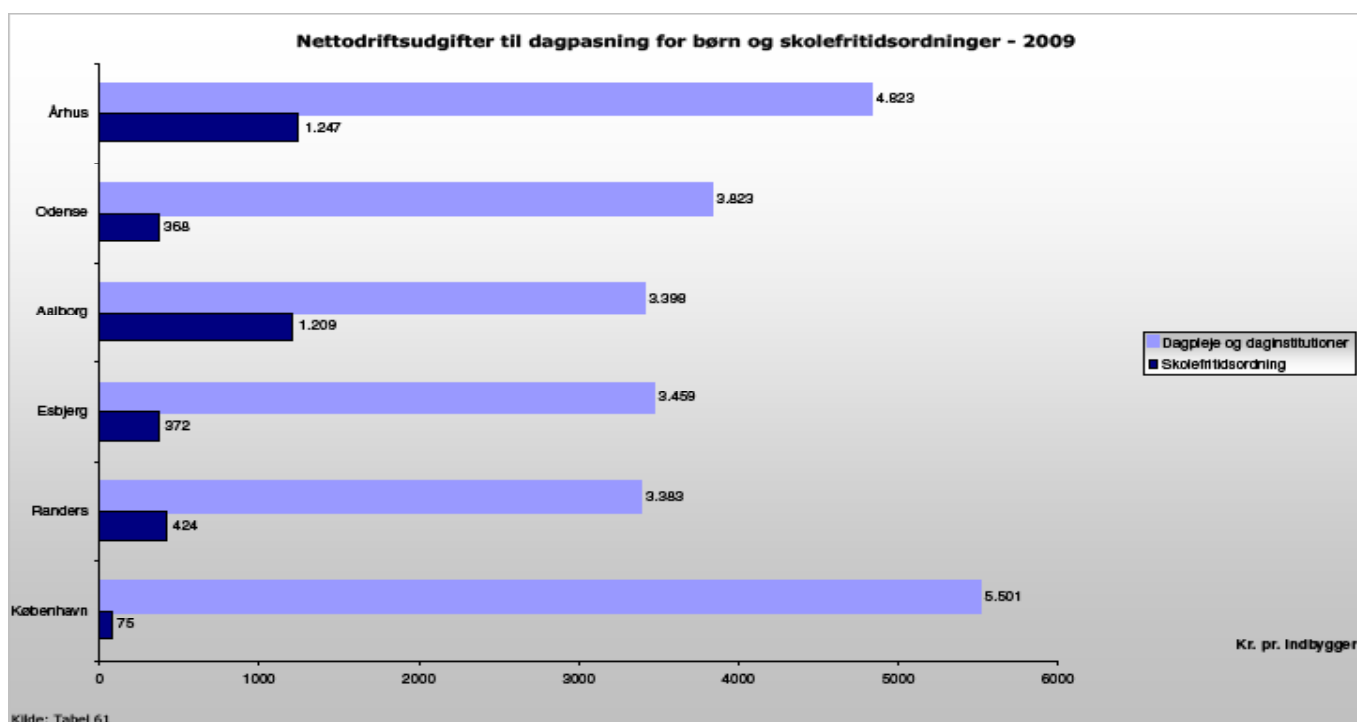
Tabel 56 viser i modsætning til tabel 55 kommunernes nettodriftsudgift pr. heldagsplads ved de allerede eksisterende pladser. Forældrebetalingen medregnes som en indtægt, hvorimod det medregnes som udgift, at kommunerne yder ekstratilskud til forældrebetalingen i form af taksttilskud, søsken-

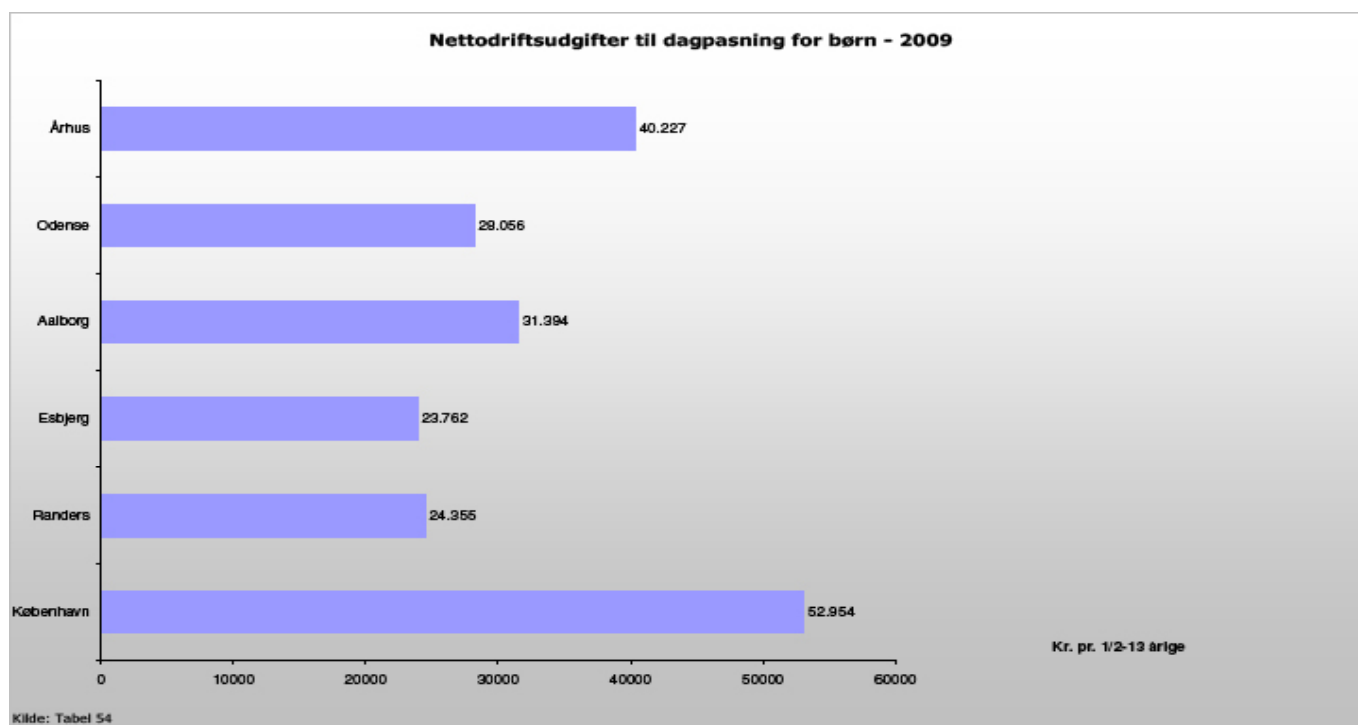
demoderation og fripladser, hvorfor tabel 55 og 56 ikke er umiddelbart sammenlignelige.

Den årlige forældrebetaling for en heldagsplads i dagpleje, daginstitutioner og skolefritidsordninger vises i tabel 57.

Herudover ydes der ifølge loven henholdsvis økonomiske fripladser (efter indtægtsgrænser) og socialpædagogiske fripladser (efter skøn). Endelig skal kommunerne yde søskenderabat, hvis forældrene har mere end ét barn i daginstitutioner eller dagpleje. Hvorledes forældrebetaling og de enkelte tilskud er fordelt i forhold til de maksimale 25 pct., der var gældende, da budgetterne blev vedtaget, fremgår af tabel 58.

Tabel 60 indeholder tal for dækningsprocenterne - dvs. det budgetterede antal pladser pr. 100 børn - i henholdsvis aldersgrupperne ½-2-årige, 3-5-årige, 6-9-årige og 10-13-årige.

Tabel 54 Nettodriftsudgift til dagpasning for børn - budget 2009

	Århus	Odense	Aalborg	Esbjerg	Randers	København
Kr. pr. barn						
Kr. pr. 1/2 - 5 årige:						
Før-skolebørn	76.274	61.452	56.640	55.996	51.205	86.931
Kr. pr. 6 - 9 årige:						
Børnehaveklasse - 3. klasse	25.795	8.423	25.539	7.965 1)	14.568	32.665
Kr. pr. 10 - 13 årige:						
4. - 7. klasse	2.983	0	2.820	0	171	6.544
Kr. pr. 1/2 - 13 årige i alt	40.227	28.056	31.394	23.762	24.355	52.954

Noter

1) Esbjerg Kommune har heldagsskole med undervisning fra 08.00 til 14.00 for 0. - 3. Årgang.

Tabel 55 Bruttodriftsudgift til en sammenlignelig daginstitution - budget 2009

	Århus	Odense	Aalborg	Esbjerg	Randers	København
Kr. pr. heldagsplads						
0-2 års tilbud	124.417	108.611	117.556	108.417	94.278	111.433
3-5 års tilbud	60.367	47.583	52.533	53.283	45.517	57.031

Anmærkninger

Tabellen giver udtryk for hvad det koster i grundudgifter i den enkelte kommune at oprette en ordinær plads. Tallene er eksklusiv udgifter til ejendom, udflytterbusser, støttepædagoger m.m.

I Århus indføres obligatorisk madordning i alle dagtilbud fra 1. august 2009

Tabel 56 Kommunal nettodriftsudgift på børnepasningsområdet - budget 2009

Kr. pr. heldagsplads	Århus	Odense	Aalborg	Esbjerg	Randers	København
Dagpleje	91.247	72.257	81.254	75.816	65.778	132.340
0-2 års tilbud	116.989	96.468	100.056	99.025	70.278	109.312
3-5 års tilbud	59.433	53.565	50.064	54.145	44.353	67.371
Fritidshjem	-	-	-	154.533 1)	32.129	50.812
Skolefritidsordninger	30.261	11.233	26.559	13.707 2)	12.622	9.279

Anmærkninger

Beløbene er eksklusive moms, bygningsudgifter, busdrift udflytterinstitutioner og administrationsbidrag, men inklusiv udgifter til fripladser, søskendetilskud og taksttilskud.

Noter

- 1) Der er tale om et specialtilbud med kun 15 børn - derfor en høj nettoudgift pr. plads.
2) Esbjerg Kommune har heldagsskole med undervisning fra 08.00 til 14.00 for 0. – 3. Årgang.

Tabel 57 Forældrebetaling i dagpleje, daginstitutioner og skolefritidsordninger for en heldagsplads - budget 2009

Pr. år	Århus	Odense	Aalborg	Esbjerg	Randers	København
Dagpleje:						
Forældrebetaling	-29.524	-22.693	-25.520	-24.900	-23.650	-35.820
0-2 års tilbud:						
Forældrebetaling	-38.077	-30.448	-33.220	-31.704	-27.401	-35.820
3-5 års tilbud:						
Forældrebetaling	-21.254	-17.655	-17.545	-17.184	-16.225	-22.548
Fritidshjem:						
Forældrebetaling	0	0	0	-19.224	-15.631	-14.014
Skolefritidsordninger:						
Forældrebetaling	-21.087	-15.235	-16.016	-21.593	-17.061	-14.014

Anmærkninger

Beløbet angiver forældrebetalingen inden fradrag for eventuel friplads og søskenderabat.

Tabel 58 Fordeling af den beregnede forældrebetaling på daginstitutionsområdet - 2009

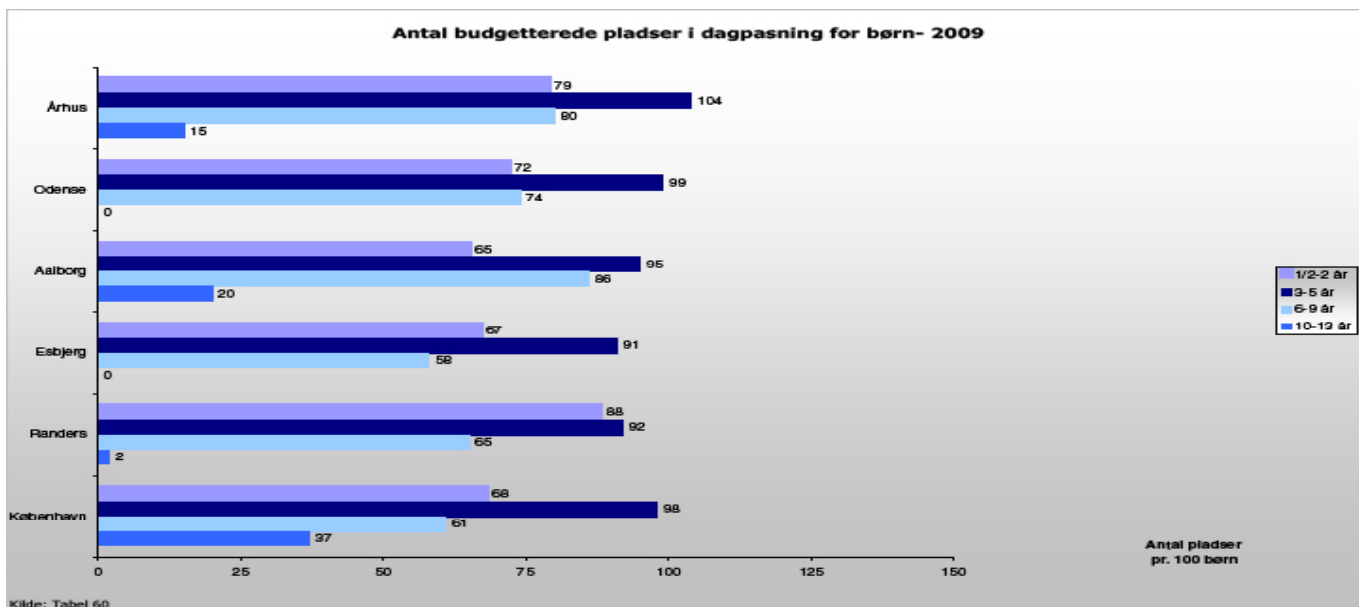
Procent	Århus	Odense	Aalborg	Esbjerg	Randers	København
I alt	27	25	25	25	25	25
Heraf:						
Fripladser	5,8	6,2	5,4	4,0	4,3	6,7
Søskendetilskud	2,0	1,7	2,2	2,2	2,0	1,7
Forældrebetaling netto	19,2	17,0	17,4	18,8	18,7	16,5

Anmærkninger

P.g.a. indførelse af obligatorisk madordning i alle dagtilbud forhøjes forældrebetalingen fra 25 % til 30 % pr. 1. januar 2010. For Århus Kommune gælder dog, at forhøjelsen allerede sker fra 1. august 2009, og forældrebetalingen vil således blive større for Århus i forhold til de øvrige kommuner.

Tabel 59 Fordeling af den beregnede forældrebetaling på skolefritidsområdet - budget 2009

Procent	Århus	Odense	Aalborg	Esbjerg	Randers	København
I alt	40	55	35	51	56	24
Heraf:						
Fripladser	7	16	8	12	9	8
Søskenderabat	8	11	6	9	11	3
Forældrebetaling netto	25	28	21	31	35	12

Tabel 60 Det gennemsnitlige antal budgetterede pladser pr. 100 børn, fordelt på aldersgrupper og foranstaltning - 2009

Antal pladser pr. 100 børn	Århus	Odense	Aalborg	Esbjerg	Randers	København
1/2 - 2 år:						
Dagpleje	20	44	54	42	52	7
Integrerede institutioner	59	28	11	25	36	61
I alt 1/2 - 2 årige	79	72	65	67	88	68
3 - 5 årige:						
Dagpleje heltid	1	0	0	0	0	0
Integrerede institutioner	103	99	95	91	92	98
I alt 3 - 5 årige	104	99	95	91	92	98
6 - 9 årige:						
Integrerede institutioner og fritidshjem	0	0	0	0	0	39
Skolefritidsordninger	80	74	86	58	65	22
I alt 6 - 9 årige	80	74	86	58	65	61
10 - 13 årige						
Integrerede institutioner og fritidshjem	0	0	0	0	0	36
Skolefritidsordninger	15	0	20	0	2	1
I alt 10 - 13 årige	15	0	20	0	2	37

Tabel 61 Nettodriftsudgift til dagpasning for børn - budget 2009

Kr. pr. indbygger	Århus	Odense	Aalborg	Esbjerg	Randers	København
Tilskud til privat pasning	18	153	207	90	44	50
Dagpleje og daginstitutioner for børn 1)	4.823 2)	3.823	3.398	3.459	3.383	5.501
Skolefritidsordninger	1.247	368	1.209	372	424	75
I alt	6.088	4.344	4.814	3.921	3.851	5.626

Noter

- 1) Dagpleje og daginstitutioner for børn omfatter: Dagpleje, vuggestuer, børnehaver, integrerede institutioner, privatinstitutioner, puljeordninger og fritidshjem.
- 2) Al førskolepasning i Århus Kommune er fra 1.1.2007 baseret på dagtilbud, som er integrerede institutioner for hele aldersgruppen af førskolebørn. Dagplejen er en del af dette dagtilbud. Fritidshjemstilbuddet overgår pr. 31.7.2007 til SFO og åbent klubtilbud under ungdomsskoleloven, afhængig af aldersgruppe.

Tandpleje

Den kommunale sundhedstjeneste og tandplejen hører under sundhedsområdet.

Tabel 62 viser en korrigeret nettodrifudsudgift pr. bruger til de to foranstaltninger, mens tabel 63 viser den samme udgift pr. indbygger. Tabel 64 viser valgmonster blandt tandplejens bruger mellem kommunal og privat tandpleje. Tabel 65 viser tandsundhedstallene i 2008 for 5- og 15-årige.

Tandplejens 16-17-årige brugere har frit valg mellem at modtage det vederlagsfrie kommunale tandplejetilbud i privat regi eller på kommunale klinikker som tidligere. Uanset valget er der fuld kommunal refusion af udgifterne til tandpleje for denne aldersgruppe, dog indenfor rammerne af det kommunalt fastsatte serviceniveau.

Børn og unge i aldersgruppen 0-15 år kan vælge mellem tandpleje i egen kommunes tandplejetilbud (det vederlagsfrie tilbud), i anden kommunes tandpleje (lov om frit valg) eller hos en privatpraktiserende tandlæge (lov om frit valg). Vælges en privatpraktiserende tandlæge gives et kommunalt tilskud på 65 % af udgifterne til tandpleje, ligeledes kan der være brugerbetaling ved valg af anden kommunes tandpleje.

Nøgletal for valgmonsteret hos Tandplejens brugere:

På baggrund af valgmulighederne er der i årets nøgletal fokuseret på valgmonsteret hos Tandplejens brugere som supplement til tabellen over kommunernes udgifter til tandpleje.

Nøgletal for specialtandplejen (den tidligere Amtstandpleje)

I henhold til Sundhedsloven § 133 har kommunalbestyrelsen fra 1.1.2007 pligt til at tilbyde et specialiseret tandplejetilbud til sindslidende, psykisk udviklingshæmmede m.fl., der ikke kan udnytte de almindelige tandplejetilbud i børne- og ungdomstandplejen, praksistandplejen eller omsorgstandplejen. Opgaven har hidtil ligget i amtsligt regi (den tidligere Amtstandpleje).

Nøgletal for Tandsundhed:

Årets nøgletal viser en sammenligning mellem kommunernes tandsundhed, som den er registreret på 5-årige og 15-årige ved den seneste tandsundhedsregistrering (2008).

Tandsundhed måles i det blivende tandsæt på de 15-årige med måleenheden DMF-S, mens måleenheden i mælketandssettet på de 5-årige hedder def-s.

Jo bedre tandsundhed en kommunes børn har, jo lavere vil kommunens tal for DMF-S og def-s være.

Tabel 62 Sundhedspleje og tandpleje pr. bruger - budget 2009

Korrigeret nettodriftsudgift pr. bruger	Århus	Odense	Aalborg	Esbjerg	Randers	København
Kommunal sundhedstjeneste for 0-15 årige	763	729	741	744	636	910
Tandpleje for 0-17 årige	1.298	1.187	1.295	1.587	1.276	1.067
Omsorgstandpleje pr. bruger	0	0 1)	1.303	2.972	3.692	3.400
Specialtandplejen pr. bruger	204	3.626	7.732	8.375	8.197	2.820

Anmærkninger

Med korrigerede nettodriftsudgifter menes at der er korrigeret for hhv. direkte udbetalte pensioner og pensionsforsikringspræmier vedr. Kommunal sundhedstjeneste og at der er korrigeret for hhv. centralt finansierede elever, direkte udbetalt pension, pensionsforsikringspræmier samt lokaler, rengøring og intern budtjeneste m.m.

Noter

1) Budget til omsorgstandpleje indgår ikke i tandplejens overordnede budget. Budget til omsorgstandpleje hører under Ældre/handicapforvaltningen.

Tabel 63 Sundhedspleje og tandpleje pr. indbygger - budget 2009

Korrigeret nettodriftsudgift pr. indbygger	Århus	Odense	Aalborg	Esbjerg	Randers	København
Kommunal sundhedstjeneste pr. 0-15 årige	137	135	132	145	126	142
Tandpleje pr. 0-17 årige	263	247	261	355	283	183

Anmærkninger

I f.h.t. det er korrigerede nettodriftsudgifter menes at der er korrigeret for hhv. direkte udbetalte pensioner og pensionsforsikringspræmier vedr. Kommunal sundhedstjeneste og at der er korrigeret for hhv. centralt finansierede elever, direkte udbetalt pension, pensionsforsikringspræmier samt lokaler, rengøring og intern budtjeneste m.m.

Tabel 64 Valgmønster blandt tandplejens brugere, kommunalt eller privat - 2009

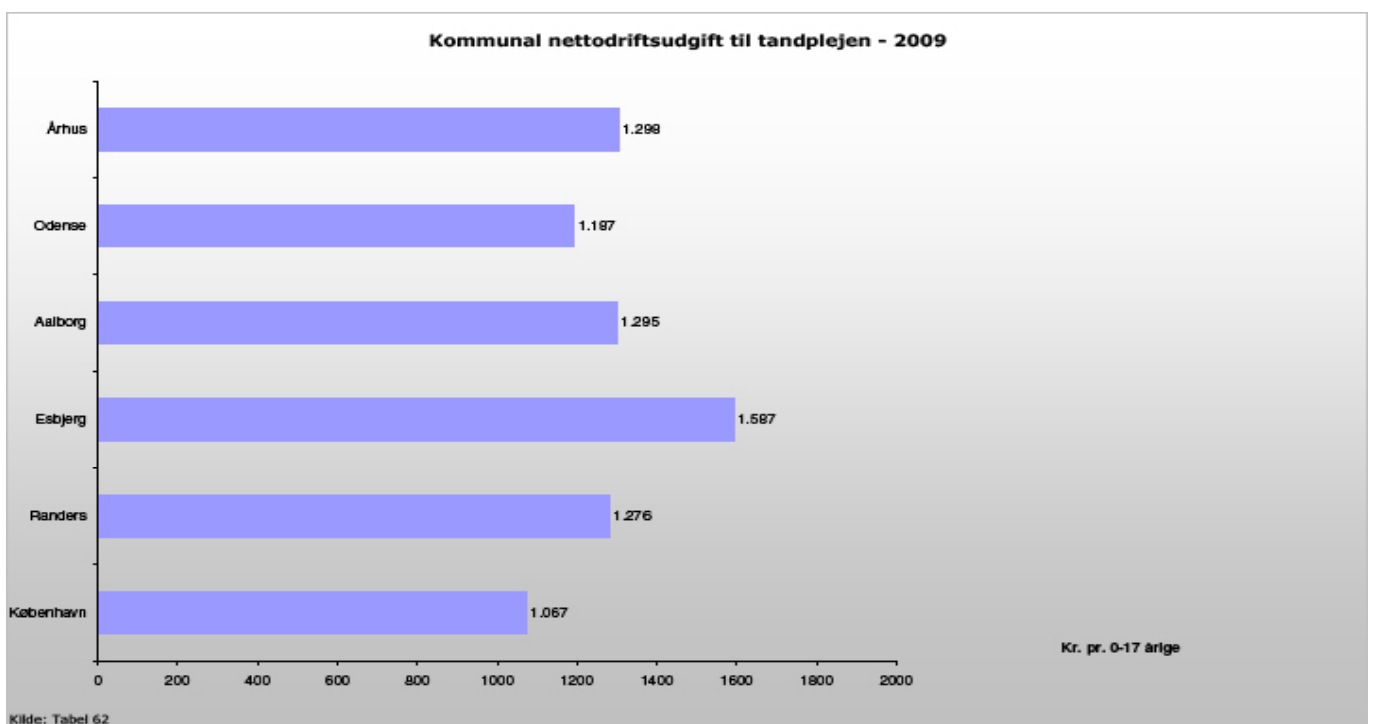
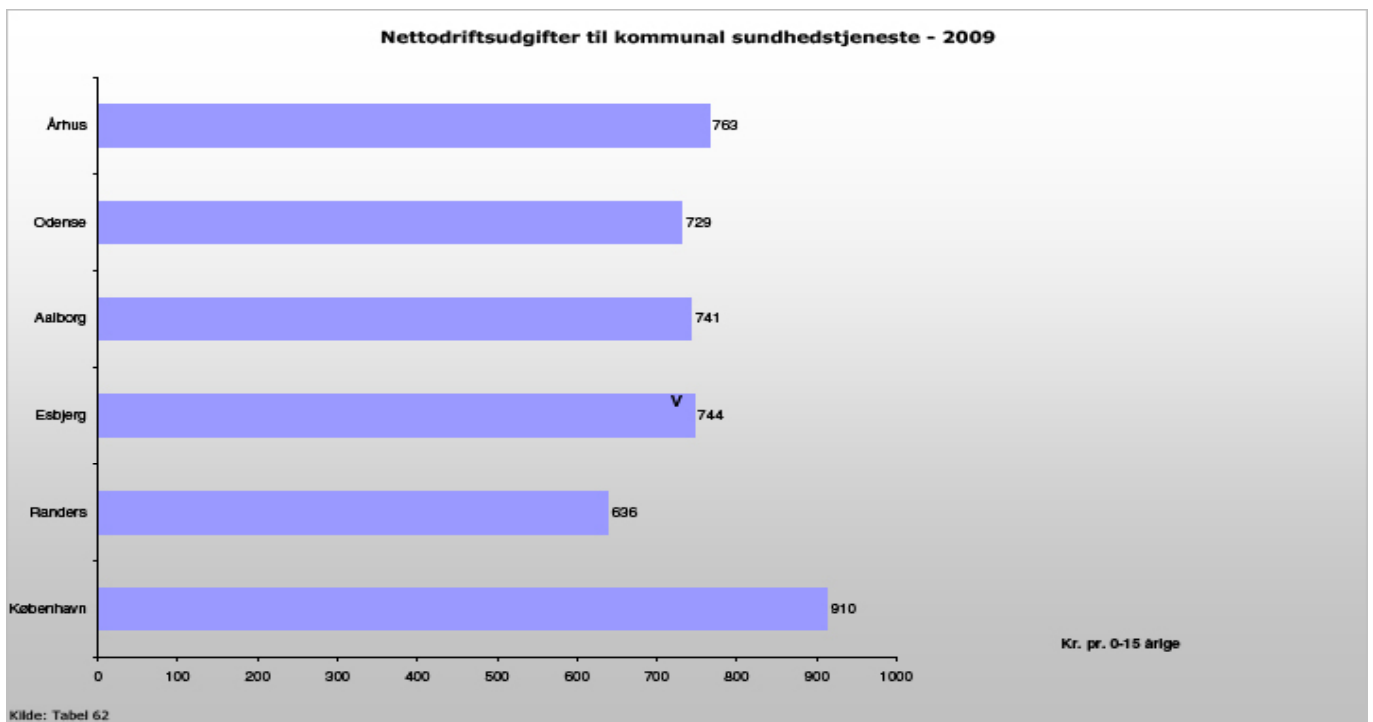
Procent pr. målgruppe	Århus	Odense	Aalborg	Esbjerg	Randers	København
Fritvalgspatienter pr. 0-15 årige	0,3	0,3	0,2	0,5	0,9	1,0
16-17 årige, som har valgt en privat praktiserende tandlæge	7,8	13,5	14,4	27,7	9,5	8,9
Omsorgspatienter, som er tilmeldt på kommunale klinikker	0,7	0,7	0,6	0,4	0,3	0,7
Omsorgspatienter, som er tilmeldt privat-praktiserende behandler	0,0	0,0	0,2	0,2	0,1	0,0
Specialtandpleje brugere	0,3	0,6	0,2	0,3	0,2	0,4

Tabel 65 Tandsundhedstal for 5- og 15-årige - 2008

Procentandel	Århus	Odense	Aalborg	Esbjerg	Randers	København
Gennemsnitlig antal af def-s for de 5-årige	1,2	1,6	0,9	1,4	0,8	1,4
Gennemsnitlig antal af DMF-S for de 15-årige	2,1	2,6	2,6	3,9	2,0	2,4
Procentvis andel af 15-årige, som aldrig har haft huller	52,9	47,2	42,9	35,0	48,3	43,7
Procentvis andel af 15-årige, som har et DMF-S på mere end 6 tandflader	9,3	11,6	10,5	18,6	9,0	11,1

Anmærkninger

DMF-S og def-s angiver skadede tandflader. Ovenfor opgjort som gennemsnitstal på en gruppe børn. Tallene er omvendt proportional med tandsundheden i årgangen. Et højt DMF-S og def-s betyder en stor behandlingsbyrde. Der skal eksempelvis behandles dobbelt så meget i en tandpleje med def-s på 2, i forhold til en tandpleje med def-s 1.

Familieforanstaltninger

De foranstaltninger, der har familien som målgruppe, omfatter døgnpleje og døgninstitutioner for børn og unge, forebyggende foranstaltninger, udgifter til opretholdelse af samværsret mv. med børn, merudgifter til forsørgelse af handicappede børn i eget hjem, godtgørelse til forældre med alvorligt syge børn samt socialpædagogiske fripladser i daginstitutioner.

Familieydelsen, som administreres af kommunerne, er ikke medregnet, da den er 100 pct. statsfinansieret.

Tabel 66 viser de kommunale nettodriftsudgifter til familieforanstaltninger mv. pr. indbygger, mens nettodriftsudgifterne pr. 0-22 årige fremgår af tabel 67.

Endelig kan i tabel 68 ses det gennemsnitlige antal anbringelser i 2008 pr. 10.000 0-22 årige.

Tabel 66 Nettodriftsudgift pr. indbygger til familieforanstaltninger m.v. - budget 2009

Kr. pr. indbygger	Århus	Odense	Aalborg	Esbjerg	Randers	København
Merudgifter ved forsørgelse og tabt arbejdsfortjeneste ifm. Børn med nedsat funktionsevne §41 og §42	222	157	217	120	151	198
Socialpædagogiske fripladser	9	10	7	26	14	18
Døgnpleje (familiepleje, opholdssteder m.v.)	626	1.129	1.191	1.111	1.178	841
Forebyggende foranstaltninger	784	550	798	605	568	628
Døgninstitutioner	547	665	525	442	750	946
I alt	2.188	2.511	2.738	2.304	2.661	2.631

Tabel 67 Nettodriftsudgift pr. 0-22 årige til familieforanstaltninger m.v. - budget 2009

Kr. pr. 0-22 årige	Århus	Odense	Aalborg	Esbjerg	Randers	København
Merudgifter ved forsørgelse og tabt arbejdsfortjeneste ifm. Børn med nedsat funktionsevne §41 og §42	773	558	782	415	543	801
Socialpædagogiske fripladser	32	35	24	90	52	72
Døgnpleje (familiepleje, opholdssteder m.v.)	2.183	4.003	4.302	3.855	4.232	3.396
Forebyggende foranstaltninger	2.733	1.950	2.883	2.101	2.040	2.536
Døgninstitutioner	1.905	2.358	1.897	1.533	2.696	3.821
I alt	7.626	8.904	9.888	7.994	9.563	10.626

Tabel 68 Det gennemsnitlige antal anbringelser - 2008

Pr. 10.000 0 - 14 årige og 15 - 22 årige	Århus	Odense	Aalborg	Esbjerg	Randers	København
Antal pladser, 0 - 14 årige pr. 10.000 i aldersgruppen						
Døgnpleje §52:						
Familiepleje	26,33	73,26	53,59	51,52	59,28	51,17
Netværksplejefamilier	1,06	1,85	4,29	2,92	2,30	3,80
Socialpædagogiske opholdssteder	2,52	43,89	13,17	12,64	6,33	5,10
Kost- / efterskoler	0,87	3,71	-	0,97	-	1,44
Hybler / eget værelse	-	8,66	-	-	-	0,13
Døgnpleje, 0 - 14 årige i alt	30,78	131,38	71,05	68,04	67,91	61,64
Døgninstitutioner, 0 - 14 årige i alt	30,33	43,28	19,60	22,36	21,29	38,08
Antal pladser, 15 - 22 årige pr. 10.000 i aldersgruppen		1)				
Døgnpleje §52:						
Familiepleje	19,30	-	36,00	32,44	37,41	51,55
Netværksplejefamilier	1,16	-	2,77	0,81	1,13	3,33
Socialpædagogiske opholdssteder	26,77	-	43,85	54,33	79,37	19,80
Kost- / efterskoler	6,06	-	5,08	9,73	5,67	10,78
Hybler / eget værelse	9,18	-	29,08	16,22	7,94	30,19
Døgnpleje, 15 - 22 årige i alt	62,46	-	116,78	113,53	131,52	115,65
Døgninstitutioner, 15 - 22 årige i alt	39,73	-	29,54	43,79	45,35	37,44

Noter

1) Fordelingen fra 0-14 årige og 15-22 årige er ikke opgjort særkilt, derfor er alle mængder placeret på 0-14 års området.

Aldre- og handicapområdet

Nøgletallene for ældre- og handicapområdet kan overordnet deles op i økonomiske og aktivitetsbaserede nøgletal.

Økonomiske nøgletal

De overordnede nettodriftsudgifter i budget 2009 opgøres i tabel 70. Disse tal er i de efterfølgende tabeller opdelt i ældre, handicappede og sikringsydelse.

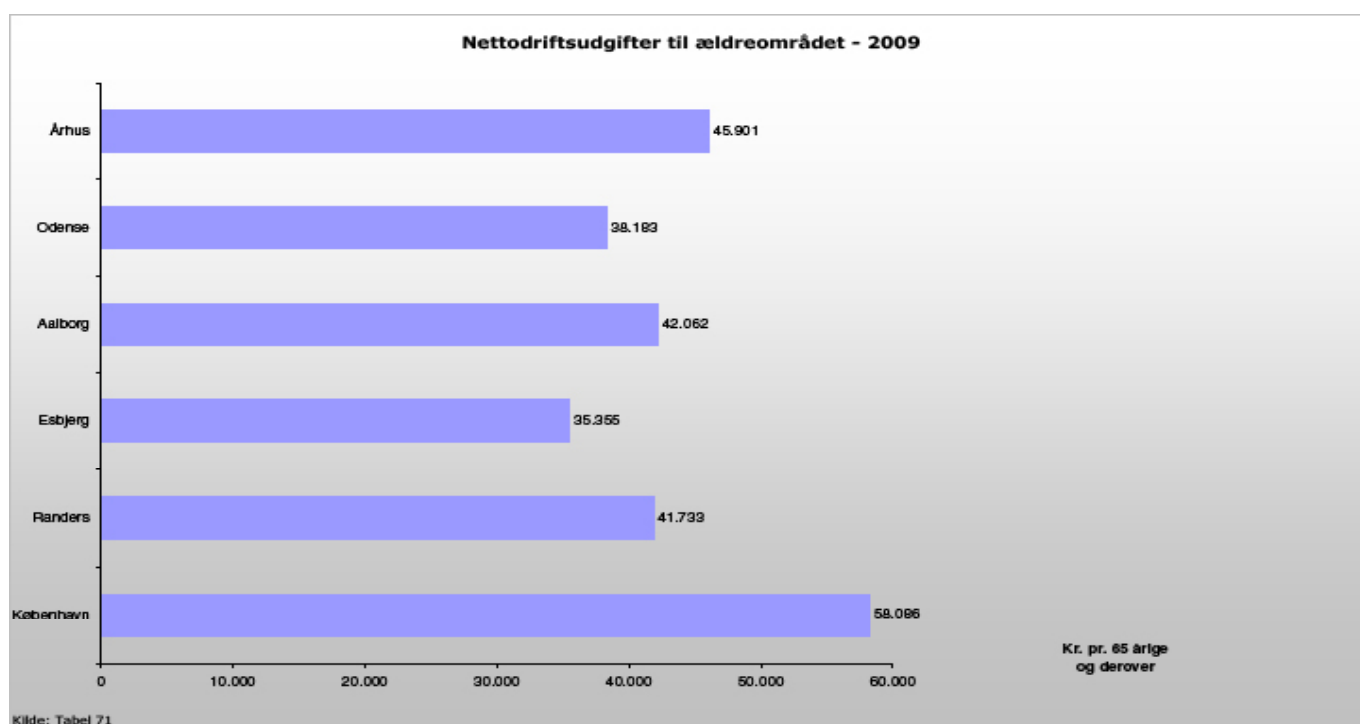
Da 6-byernes budgetter generelt ikke indeholder den specifikation som nøgletallene lægger op til, er regnskabstal anvendt som udgangspunkt for at fordele budgettallene for 2009. Dette varierer dog fra kommune til kommune.

Aktivitetsbaserede nøgletal

De aktivitetsbaserede nøgletal er opdelt i boliger og fritvalg.

Alle kommuner skal tilbyde plads på et plejehjem eller i en ældrebolig med tilknyttede plejefaciliteter til borgere, der ikke kan klare sig i eget hjem. Nøgletalstabellerne på dette område viser henholdsvis boliger og beboere på forskellige boligkategorier, samt hvor mange borgere kommunerne køber og sælger pladser til (kaution/refusion).

Fritvalg på pleje, praktisk hjælp og madservice er indenfor de senere år blevet et fokusområde, blandt andet som følge af de private leverandørers indtog. Nøgletalstabellerne indenfor dette område giver et overblik over omfanget af brugen af fritvalgs ordningerne og priserne på disse, samt de private aktørers markedsandele indenfor henholdsvis pleje, praktisk hjælp og madservice.

Tabel 69 Nettodriftsudgift til social- og sundhedsvæsenet - 2009

Kr. pr. indbygger	Århus	Odense	Aalborg	Esbjerg	Randers	København
Forsørgelse i forbindelse med kontantthjælp, aktivering, (for)rehabilitering og ledighedsydelse	2.595	2.708	2.095	2.616	2.340	3.164
Løntilskud til personer i fleks- og skånejob	591	509	564	664	845	296
Dagpleje og daginstitutioner	4.823	3.823	3.398	3.459	3.383	5.501
Skolefritidsordning	1.247	368	1.209	372	424	75
Familieforanstaltninger	2.188	2.511	2.738	2.304	2.661	2.631
Børnesundhedsudgifter	400	382	393	500	409	325
Ældreudgifter	5.826	5.687	6.510	5.531	6.875	6.180
Sikringsydelser m.m.	499	574	545	514	678	494
Handicappede, sindslidende samt udsatte grupper	3.758	4.494	3.839	6.194	5.047	4.682
Integration	7	4	17	23	14	6
Førtidspensioner	4.067	3.787	2.704	3.968	5.971	2.450
Sygedagpenge	1.313	1.320	2.401	1.492	1.413	1.388
I alt	27.314	26.167	26.413	27.637	30.060	27.192

Tabel 70 Nettodriftsudgifter til ældre- og handicapområdet - budget 2009

Kr. pr. indbygger	Århus	Odense	Aalborg	Esbjerg	Randers	København
Ældreområdet, 65 årige og derover 1)	5.826	5.773	6.510	5.681	6.875	6.180
Yngre handicappede, 18-64 årige 2)	3.758	4.495	3.839	5.243	5.154	4.682
Sikringsydelser m.m., 65 årige og derover 3)	499	574	545	514	678	494
I alt	10.083	10.842	10.894	11.438	12.707	11.356

Noter

1) Indeholder væsentligste udgifter vedr. tilbud til ældre over 65 år.

2) Indeholder væsentligste udgifter vedr. specialiserede tilbud til yngre handicappede.

3) Indeholder udgifter til personlige tillæg, boligydelse m.m.

Tabel 71 Nettodriftsudgifter til ældreområdet - budget 2009

	Århus	Odense	Aalborg	Esbjerg	Randers	København
Kr. pr. 65 årige og derover						
Praktisk hjælp og pleje indenfor frit valg	13.325	12.761	13.397	12.715	27.788	15.529
Praktisk hjælp og pleje udenfor frit valg	21.800	13.957	18.205	16.377 1)	0 2)	26.134
Aktivitets- og træningsområdet	2.263	632	2.094	0 3)	2.341	2.285
Hjemmesygepleje	3.089	2.299	3.023	4.621 1)	3.492	3.310
Hjælpe midler	1.845	2.428	1.511	2.069	3.162	2.714
Andre udgifter indenfor ældreområdet	3.579	6.106	3.832	529	4.950	8.114
I alt	45.901	38.183	42.062	36.311	41.733	58.086

Noter

- 1) Praktisk hjælp og pleje udenfor frit valg og sygepleje er skønsmæssigt fordelt.
- 2) Randers Kommune kan ikke opdele udgifterne til praktisk hjælp og pleje indenfor/udenfor fritvalg.
- 3) Inkluderet i praktisk/personlig plejeboliger

Tabel 72 Nettodriftsudgifter til handicappede, sindslidende samt udsatte grupper - budget 2009

	Århus	Odense	Aalborg	Esbjerg	Randers	København
Kr. pr. 18-64 årige						
Botilbud	2.189	2.247	2.898	3.031	3.953	3.879
Bostøtte	-	1.207	286	1.261	416	77
Aktivitets- og samværstilbud samt beskyttet beskæftigelse	783	907	697	914	1.176	607
Hjælperordning, kontaktpersonordning	559	393	270	345	559	208
Behandlingstilbud	341	395	254	474	425	561
Pleje, praktisk hjælp og sygepleje til under 65 årige	888	1.198	1.210	1.822	1.715	710
Hjælpe midler til under 65 årige	540	582	333	482	141	318
I alt	5.300	6.929	5.948	8.329	8.385	6.360

Anmærkninger

Indeholder væsentligst udgifter vedr. specialiserede tilbud til handicappede, sindslidende samt udsatte grupper under 65 år.

Tabel 73 Nettodriftsudgifter til sikringsydelser - budget 2009

Kr. pr. 65 årige og derover	Århus	Odense	Aalborg	Esbjerg	Randers	København
Personlige tillæg	243	108	338	223	57	587
Helbredstillæg	510	503	315	302	1.261	737
Boligydelse til pensionister	3.182	3.187	2.870	2.760	2.799	3.317
I alt	3.935	3.798	3.523	3.285	4.116	4.641

Tabel 74 Antal boliger i forskellige boligkategorier - budget 2009

Pr. 1.000 65 årige og derover	Århus	Odense	Aalborg	Esbjerg	Randers	København
Plejhjemsboliger/plejeboliger	50	50	52	47	69	63
Beskyttede boliger	11	0	0	0	0	6
Aflastningspladser	0	1	3	4	4	5
Støttede ældreboliger	44	62	58	35	7	77
Øvrige boligtilbud til ældre (med kommunal visitation)	5	4	4	0	37	0
I alt	109	116	117	85	117	152
Udgift pr. plejebolig	360.479	275.219	328.822	324.395	-	349.704

Noter

1) Udgifterne kan ikke opdeles til praktisk hjælp og pleje indenfor og udenfor fritvalg

Tabel 75 Andel af beboere i forskellige boligkategorier - budget 2009

Procent pr. aldersgruppe	Århus	Odense	Aalborg	Esbjerg	Randers	København
Plejehjemsboliger/plejeboliger:						
0-64 årige	12	8	7	7	6	6
65 - 79 årige	23	23	21	27	23	21
80 årige og derover	65	68	72	66	70	72
I alt	100	100	100	100	100	100
Beskyttede boliger:						
0-64 årige	13	0	0	0	0	24
65 - 79 årige	24	0	0	0	0	32
80 årige og derover	64	0	0	0	0	45
I alt	100	0	0	0	0	100
Ældreboliger:						
0-64 årige	17	21	13	14	6	14
65 - 79 årige	28	31	30	32	29	47
80 årige og derover	56	48	56	54	65	39
I alt	100	100 1)	100	100	100	100
Andre botilbud til ældre (med kommunal visitation):						
0-64 årige	0	5	0 2)	0	22	0
65 - 79 årige	0	26	0	0	32	0
80 årige og derover	0	69	0	0	46	0
I alt	0	100	0	0	100	0
Total procentvisfordeling på aldersklasser:						
0-64 årige	14	14	10	10	11	11
65 - 79 årige	25	27	26	29	27	34
80 årige og derover	61	58	64	61	62	55
I alt	100	100	100	100	100	100

Noter

1) Andre botilbud til ældre (med kommunal visitation) er medregnet i antal af ældreboliger.

2) I Aalborg Kommune er ældreboliger inklusive andre boligtilbud til ældre (med Kommunal visitation).

Tabel 76 Antal borgere i boliger med refusion og kaution - 2008

	Århus	Odense	Aalborg	Esbjerg	Randers	København
Antal borgere						
Refusion:						
Antal borgere i egen kommune hvortil kommunen modtager betaling (refusion)	292	165	180	139	78	385
Kaution:						
Antal borgere uden for kommunen hvortil kommunen betaler (kaution)	-261	-220	-246	-54	-75	-1.137
Forskel (antal m. refusion - antal m. kaution)	31	-55	-66	85	3	-752

Tabel 77 Priser på fritvalgsområdet - 2009

	Århus	Odense	Aalborg	Esbjerg	Randers	København
Offentliggjorte priser for 2009 i kr.						
Pleje og praktisk hjælp:						
Praktisk hjælp pr. time	272	312	252	295	329	333 1)
Pleje hverdag pr. time	340	399	347	316	332	348 2)
Madservice:						
Pris, hovedret, inklusiv udbringning	53	45	57	65	46	63
Brugerbetaling, hovedret, inklusiv udbringning	41	38	44	53	41	38

Noter

- 1) Timeprisen i Socialforvaltningen som varetager hjemmeplejen til psykisk syge og handicappede er 345 kr.
- 2) Timeprisen i Socialforvaltningen som varetager hjemmeplejen til psykisk syge og handicappede er 345 kr.

Tabel 78 Antal modtagere af pleje og praktisk hjælp på fritvalgsområdet - budget 2009

Modtagere pr. 1.000 i aldersgruppen	Århus	Odense	Aalborg	Esbjerg	Randers	København
0-64 årige	7	9	8	6	10	7
65-79 årige	100	90	133	86	127	134
80 årige og derover	426	430	505	369	513	463
I alt for samtlige aldersgrupper	30	34	43	29	46	31

Tabel 79 Antal visiterede timer pr. modtager af pleje og praktisk hjælp på fritvalgsområdet - budget 2009

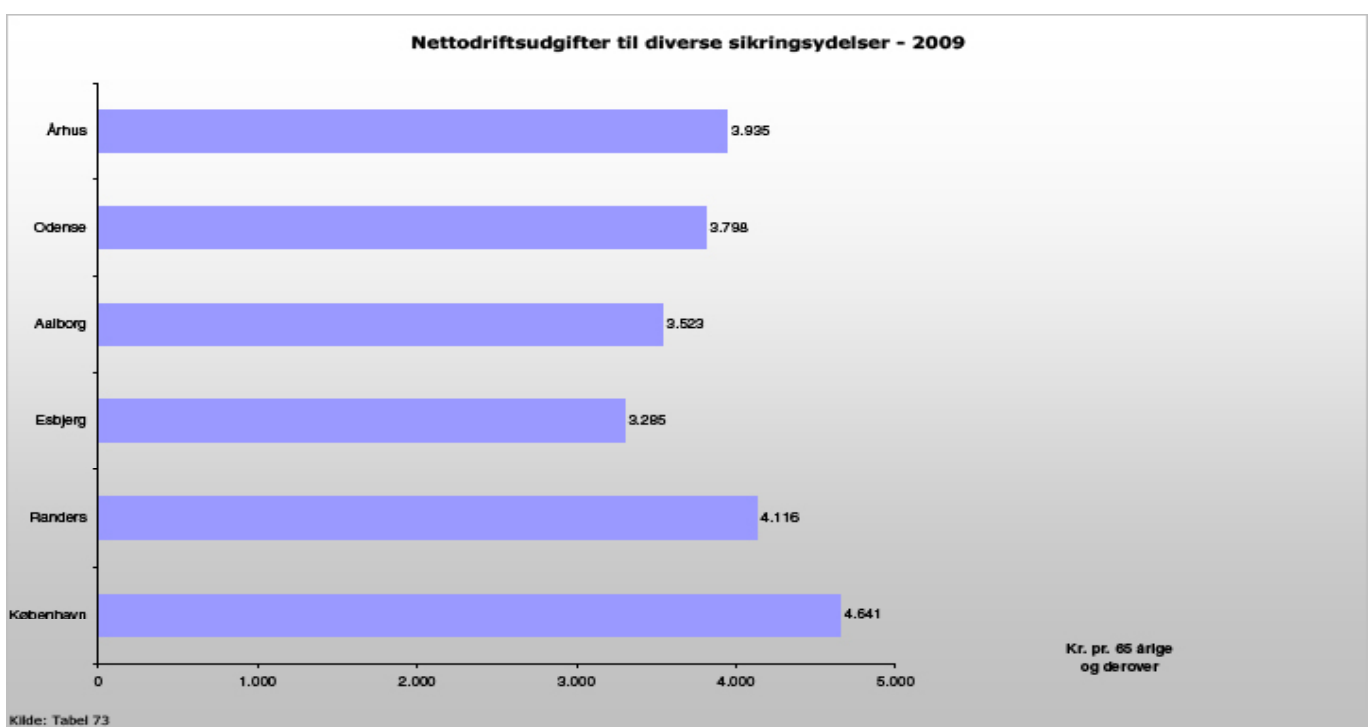
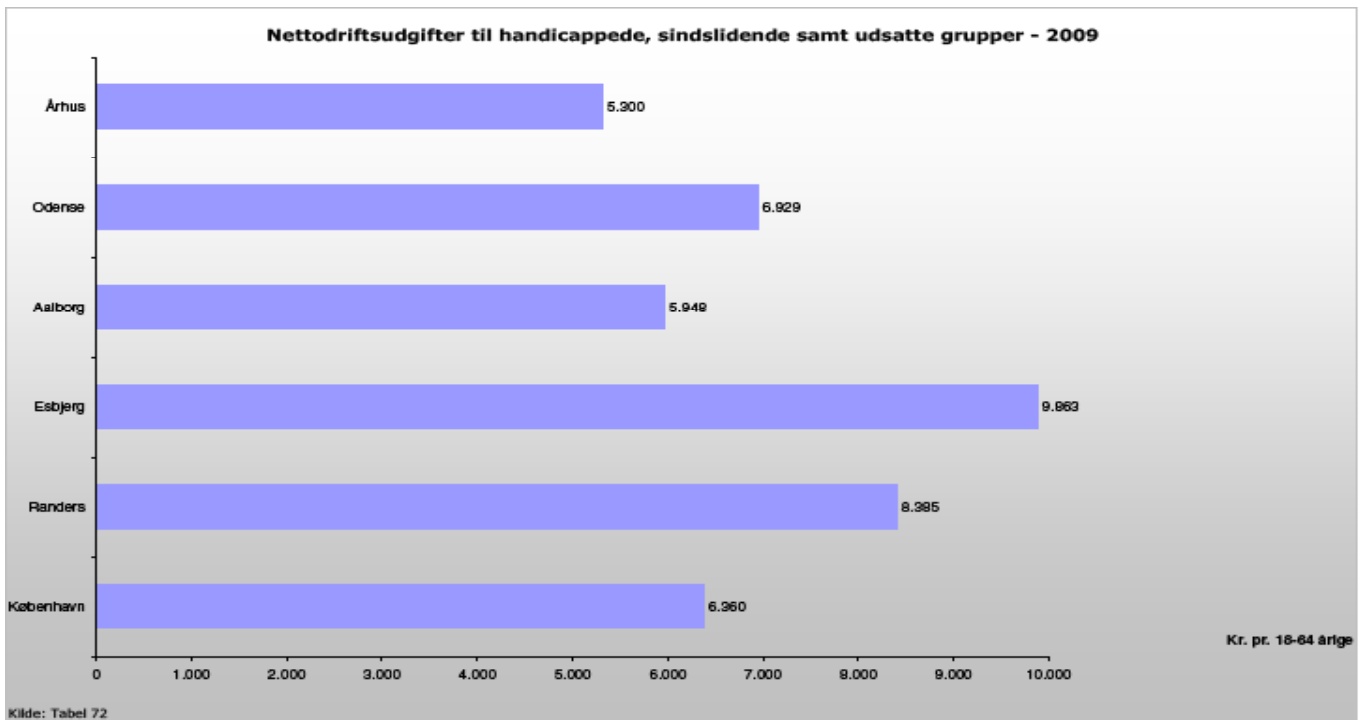
Timer pr. uge	Århus	Odense	Aalborg	Esbjerg	Randers	København
0-64 årige	2,66	3,46	2,76	4,30	1,84	4,78
65-79 årige	2,87	3,31	2,59	3,07	1,92	2,83
80 årige og derover	3,83	3,45	3,40	4,40	2,56	3,56
I alt for samtlige aldersgrupper	3,30	3,41	3,01	3,91	2,21	3,57

Tabel 80 Private leverandørers markedsandele på fritvalgsområdet - 2009

Andel af den samlede mængde	Århus	Odense	Aalborg	Esbjerg	Randers	København
Pleje: 1)						
Andel af samlet antal modtagere, i pct.	6,7	0	8,6	0	2,8	10,8
Andel af samlet antal visiterede timer, i pct.	5,7	0	9,5	0	2,9	7,2
Antal godkendte leverandører	3	0	5	0	3	8
Praktisk hjælp:						
Andel af samlet antal modtagere, i pct.	20,5	39,3	29,0	23,6	13,8	27,3
Andel af samlet antal visiterede timer, i pct.	18,5	37,3	29,0	22,7	14,2	37,2
Antal godkendte leverandører	9	9	13	12	3	20
Madservice (udbragt mad til hjemmeboende):						
Andel af samlet antal modtagere, i pct.	20,5	0	14,2	0	2,0	16,6
Andel af samlet antal visiterede timer, i pct.	21,1	0	18,0	0	1,8	13,9
Antal godkendte leverandører	2	0	2	0	1	1

Noter

1) Odense har ingen godkendte private leverandører

Indkomstoverførsler, arbejdsmarked og integration

Indkomstoverførsler omfatter kontanthjælp med henholdsvis passiv- /aktiveringsydelse, revalidering, ledighedsydelse, løntilskud, førtidspension, sygedagpenge, integration og løn til personer i seniorjob.

Yderligere er der medtaget driftsudgifter i forbindelse med jobindsatsen.

Staten refunderer henholdsvis 35/65 % af udgifterne på passiv- og aktiveringsydelse ved ledighedsydelse og 35 % ved førtidspension tilkendt efter 1. januar 1999.

Sygedagpenge mellem 5 og 52 uger ydes refusion med

50 % - over 52 uger ydes ingen refusion. Revalideringsydelse refunderes med 65 % og fleks/skånejob med 50 eller 65 %.

I tabel 81 og 82 er der i opgørelsen af kommunernes udgifter sondret mellem kr. pr. indbygger og kr. pr. modtager for dels at sammenligne omfanget af udgifter på arbejdsmarkedsområdet, dels at give oversigt over forskelle i ydelsesniveauer kommunerne imellem.

Tabel 83 viser det gennemsnitlige antal modtagere af offentlig forsørgelse i procent af 18-65 årige.

Tabel 81 Nettodriftsudgifter til forsørgelse inkl. følgeudgifter m.m. pr. modtager - budget 2009

Kr. pr. modtager	Århus	Odense	Aalborg	Esbjerg	Randers	København
Passiv	81.270	66.529	63.355	75.509	68.667	86.342
Aktiv	46.968	17.916	22.039	46.151	38.473	46.327
Revalidering	67.029	28.615	48.521	85.305	65.280	69.355
Ledighedsydelse	97.992	124.751	107.944	167.189	123.570	150.475
Fleks- og skånejob	49.418	46.924	55.866	50.514	53.166	103.109
Løntilskud til forsikrede ledige (tidl. jobtræning)	31.128	39.007	52.585	41.575	34.981	48.996
Førtidspension	91.373	61.451	94.351	85.807	134.341	102.036
Sygedagpenge	118.845	83.502	110.520	105.201	109.045	109.959
Integration	26.988	- 1)	- 2)	- 3)	43.433	44.838
Nettodriftsudgift, i alt	85.629	60.021	78.962	82.837	102.427	94.421

Anmærkninger

Udgifter til seniorjob pr. modtager og udgifter til indsats i.f.m. aktivering/revalidering er ikke beregnet, idet der i Århus, Aalborg, Esbjerg, Randers og København ikke er budgetteret ud fra et fastsat antal.

Noter

- 1) Er ikke budgetteret ud fra et fastsat antal.
- 2) Er ikke budgetteret ud fra et fastsat antal.
- 3) Er ikke budgetteret ud fra et fastsat antal.

Tabel 82 Nettodrifudsudgifter til forsørgelse inkl. følgeudgifter m.m. pr. indbygger - budget 2009

Kr. pr. indbygger	Århus	Odense	Aalborg	Esbjerg	Randers	København
Passiv	1.155	1.459	935	529	284	1.643
Aktiv	393	339	280	647	535	776
Revalidering	263	213	198	512	322	229
Ledighedsydelse	193	187	118	263	354	219
Fleks- og skånejob	568	486	541	641	819	276
Seniorjob	23	23	23	23	26	20
Indsats i.f.m. aktivering/revalidering	300	490	416	398	537	650
Forsikrede ledige, løntilskud	27	58	54	29	59	105
Førtidspension	4.067	3.787	2.704	3.968	5.971	2.450
Sygedagpenge	1.313	1.320	1.527	1.492	1.413	1.388
Integration	7	4	17	23	14	6
Nettodriftsudgift, i alt	8.309	8.366	6.813	8.525	10.334	7.762

Tabel 83 Nettodrifudsudgifter til forsørgelse inkl. følgeudgifter m.m. pr. 18-64-årige - budget 2009

Kr.	Århus	Odense	Aalborg	Esbjerg	Randers	København
Passiv	1.723	2.278	1.453	853	463	2.274
Aktiv	587	529	436	1.043	872	1.074
Revalidering	393	333	308	825	525	317
Ledighedsydelse	287	292	183	425	577	304
Fleks- og skånejob	848	759	841	1.034	1.334	383
Seniorjob	34	35	35	37	42	28
Indsats i.f.m. aktivering/revalidering	448	765	647	642	875	899
Løntilskud til forsikrede ledige (tidl. jobtræning)	40	91	83	47	97	145
Førtidspension	6.067	5.911	4.204	6.399	9.730	3.391
Sygedagpenge	1.959	2.061	2.373	2.406	2.302	1.921
Integration	11	6	27	37	23	9
Nettodriftsudgift, i alt	12.397	13.060	10.590	13.748	16.840	10.745

Administration

Administrationsudgifter:

Tallene på dette område indeholder nøgletal om udgifter til den kommunale administration i de 6 kommuner.

Der vises to tabeller:

Udgifter til administration pr. indbygger i bred forstand, det vil sige inklusive udgifter til det politiske niveau samt kommissioner, råd og nævn
Udgifter til administration pr. indbygger i en mere snæver forstand, hvor det kun er udgifter til de kom-

munale forvaltninger, som medtages.

I begge tabeller opgøres en administrationsandel der viser, hvor stor en del af de samlede driftsudgifter, som anvendes til administration.

Nøgletallene tager udgangspunkt i Velfærdsministeriets kontoplan. Der er ikke korrigeret i tallene for forskelle i konteringspraksis.

Tabel 84 Administrative udgifter til sekretariat og forvaltninger - regnskab 2008

i 1.000 kr.	Århus	Odense	Aalborg	Esbjerg	Randers	København
Sekretariat og forvaltninger 1)	1.183.914	650.266	778.676 2)	451.189	335.991	2.680.266
Administrationsudgifter pr. indbygger - kr.	3.912	3.460	3.967	3.937	3.566	5.169
Administrationsandel i pct. 3)	7,5	6,3	7,7	6,6	7,9	7,9

Anmærkninger

Driftsudgifterne for Hovedkonto 0-6 er ikke fratrukket refusion.

Noter

- 1) Udgiften på Funktion 6.51.
- 2) Aalborg Kommunes udgifter til sekretariat og forvaltninger indeholder også udgifter til funktionen: "Administration vedr. jobcentre og pilotjobcentre".
- 3) Udtrykker hvor stor en del af de samlede driftsudgifter, der anvendes til administration til sekretariat og forvaltninger j.f. tabellens definition.

Tabel 85 Administrative udgifter - regnskab 2008

i 1.000 kr.	Århus	Odense	Aalborg	Esbjerg	Randers	København
Fælles formål	895	580	1.622	1.185	271	1.354
Kommunalbestyrelsen	12.559	8.927	13.138	9.710	10.439	27.872
Kommissioner, råd og nævn	794	828	2.016	380	519	10.307
Administrationsbygninger	-36.541 ¹⁾	56.938	37.861	25.685	15.103	206.154
Sekretariat og forvaltninger	1.183.914	650.266	778.676	451.189	335.991	2.680.267
Administration vedr. jobcentre og pilot-jobcentre	107.523	92.942	²⁾	67.272	0	257.546
Administration vedr. miljøbeskyttelse	79	22.034	4.539	21.136	0	-3.840
Udgifter i alt	1.269.223	832.515	837.852	576.557	362.323	3.179.660
Samlede driftsudgifter	15.832.711	10.339.959	10.152.996	6.864.362	4.228.503	33.952.350
Administrative udgifter pr. indbygger - kr.	4.194	4.430	4.268	5.031	3.845	6.132
Administrationsandel i pct. ³⁾	8,0	8,1	8,3	8,4	8,6	9,4

Anmærkninger

De samlede driftsudgifter for Hovedkonto 0-6 er ikke fratrukket refusion.

Noter

- 1) Århus Kommune har i 2008 indført en huslejemodel, hvor institutioner og afdelinger betaler husleje for kommunale administrationsbygninger, som administreres af Århus Kommunes Ejendomsforvaltning. Huslejeudgifterne for institutionerne og afdelingerne konteres under "Sekretariat og forvaltninger", mens huslejeindtægten konteres under "Administrationsbygninger".
- 2) Aalborg Kommunes udgifter til administration vedr. jobcentre og pilotjobcentre står under "Sekretariat og forvaltninger", men er ikke udspecificeret.
- 3) Udtrykker hvor stor en del af de samlede driftsudgifter, der anvendes til administration j.f. tabellens definition.

Tabeloversigt

Nøgletalstabel	Bilagstabel	Nøgletalstabel	Bilagstabel
1	-	43	28
2	-	44	1, 32
3	-	45	32
4	-	46	33
5	1	47	1, 35
6	1, 7	48	35, 36
7	1, 5	49	36
8	6	50	-
9	-	51	-
10	-	52	-
11	-	53	-
12	-	54	-
13	-	55	-
14	11	56	-
15	12	57	-
16	13	58	41
17	14	59	37, 42
18	8	60	1, 43
19	9	61	1, 37
20	10	62	1, 44
21	15	63	1, 44
22	61	64	1, 45
23	16	65	45
24	1, 20	66	1, 46
25	20, 21	67	1, 46
26	1, 17	68	1, 47
27	18	69	-
28	1, 19	70	1, 48, 49, 50
29	1, 22	71	1, 48
30	1, 22	72	1, 49
31	22, 23	73	1, 50
32	23	74	1, 51
33	24	75	52
34	25	76	52
35	23	77	53
36	34	78	1, 54
37	23	79	54
38	1, 26	80	55
39	2, 30	81	57, 58
40	1, 27	82	1, 57
41	1, 29	83	1, 57
42	4, 31	84	2
		85	2